

Broj 31, prosinac 2009.

SLUŽBENO GLASILO SAVEZA BAPTISTIČKIH CRKAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ROĐEN JER JE USKRIŠEN

U najstarijim kršćanskim himnima, čiji su nam tragovi sačuvani u Rim 1,1-4; Gal 4,4; 1 Tim 3,16 i dr., kao i u najranijim apostolskim propovijedima zapisanim u Djelima (2,22-24 i dr.) nema spomena o Isusovu rođenju na način kako o tome izvješćuju Matej i Luka te brojni ranokršćanski pisci čija djela nisu prihvaćena u novozavjetni kanon. Kao da prvim navjestiteljima evanđelja detalji o Isusovu rođenju nisu uopće bili od neke naročite važnosti, ili oni za njih doista nisu ni znali. Srž prvih apostolskih naviještanja jest Isus Krist koji je od Boga potvrđen uskrsnućem, na spasenje ljudima. Uskrs je postavljen u središte, čak u ishodište cijeloga naviještanja, dok Božića i doista nam dragih pripovijesti o pastirima i nebeskoj vojsci kao da i nema. Evanđelisti će ih zabilježiti znatno kasnije, ali će se te zgode čitateljima temeljitije urezati u pamćenje. Pripovijesti o Isusovu rođenju i djetinjstvu, tijekom vremena ljupko romansirane i do kraja komercijalizirane, znatno su prihvatljivije od navještaja o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću, bez obzira na to koliko se ipak nastojalo naglašavati da je Uskrs najveći kršćanski blagdan.

Mi, kao ljudi, osjećamo da vrijeme teče u smjeru u kojemu se prisjećamo prošlosti, živimo u neznatno kratkoj sadašnjosti i ne sjećamo se budućnosti. U fizici svemira ovo se povezuje s tri tzv. »strijele vremena« koje su sve okrenute u istom smjeru: svemir se širi, nered se povećava, čovjek pamti prošlost, ali ne i budućnost. Međutim, novozavjetna, biblijsko-teološka strijela vremena kao da ide u suprotnom smjeru: Uskrs je prvotniji od Božića, budućnost uskrsnuća događa se *prije* nego prošlost rođenja i djetinjstva, uskrsli Krist neusporedivo je važniji od maloga Isusa u jaslama, vjernički život izranja iz uskrsnuća novoga života nakon smrti staroga bića i tek potom započinju domišljanja o izabranju od majčina krila i postanka svijeta.

Što je onda Božić? Je li on puki teološki domišljaj, ili čak i ozbiljno teološko promišljanje – ali koje u konačnici ipak svodi uskrsnu tajnu u okvire ljudske percepcije kretanja povijesti koja kaže da se Bog mora najprije roditi kako bi mogao uskrsnuti? Jer, povijesnoljudskom logikom gledano, »prirodno« je da Isus uskrsne jer se već rodio kao Bog, a Bog ne može umrijeti; »prirodno« jest i da je imao veličanstveno rođenje kad je potom tako divotno bio uskrišen.

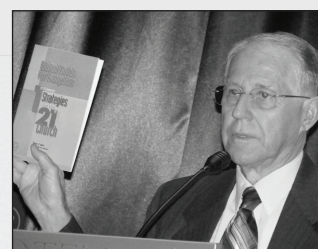
Nije li ipak srž najranije novozavjetne poruke sasvim drugačije postavljena: Isus Krist jest Bog zato što je uskrišen, od Boga Oca potvrđen. Tako ga drugima predočuju apostoli, takav on živi u svijesti prvih kršćana. Tek se tada može dalje unatrag promišljati njegov zemaljski život, do samih dostupnih početaka: povijesno najdalje do njegova susreta s Ivanom Krstiteljem (kako svjedoči najraniji evanđelist Marko), teološki-povijesno čak još i dalje, kako to na svoj način opisuju Matej i Luka, a teološki-filozofsko do u vječnost, kako o tome zbori evanđelist Ivan.

U čemu bi se tada sastojala božićna poruka s uskrsnućem koje joj *prethodi*? Možda najviše u tome da vjernički život nije prvenstveno stremljenje *k* uskrsnuću – bez obzira misli li se na ono svakodnevno uskrsnuće obnove kršćanskog života ili pak na konačno uskrsnuće o svršetku vremena – nego je vjernički život stremljenje *iz* uskrsnuća. I onda više nije bitan smjer toga stremljenja, u prošlost, sadašnjost ili u budućnost, to postaje potpuno svejedno jer Krist tada postaje i ostaje *sve u svemu*.

Ruben Knežević

Božićno Svjetlo
str. 2

Konferencija »Živa voda«
str. 11

Crkvene obljetnice
str. 15

Simpozij o reformaciji
str. 17

Riječ

BOŽIĆNO SVJETLO

Miloš Komanović, pastor Baptističke crkve Sisak

Pastor Miloš Komanović

Ja sam svjetlo svijeta. Tko mene slijedi, sigurno neće ići po tami, nego će imati svjetlo koje vodi u život. Iv 8,12

Bliži se kraj godine. Ponovno dolazi vrijeme kada će se naši gradovi okititi tisućama lampica raznih boja i oblika. Jednom riječju – svjetlo. Prošle je godine na Trgu bana Jelačića u Zagrebu zapaljen i židovski svijećnjak uz popratni komentar jednog rabina o značenju tog simbola. Židovi će proslavljati Hanuku, a kršćanski svijet Božić. Ima li kakve veze između ovih blagdana? Otkud običaj paljenja adventskih svijeća i kakav značaj ima 25. prosinac kao datum u proslavi Božića?

Znate li da postoji židovski blagdan koji nije spomenut u Starom zavjetu, odnosno hebrejskoj Bibliji, a spominje se u Novom zavjetu? To je blagdan posvećenja hrama ili *Hag Hanuka*, spomenut u Iv 10,22. Ovaj blagdan Židovi slave od 164. g. pr. Kr. i to je osmodnevni blagdan s početkom 25. Kisleva, što pada između 30. studenoga do 23. prosinca budući da je židovski kalendar lunarno-solarni, ovisno o godini. Ovaj je blagdan ustanovio Juda Makabejac u sjećanje na očišćenje hrama kojega je bio oskvrnuo grčki vladar Antioh Epifan. Naime, u to su vrijeme izraelsku zemlju pritiskali razni osvajači, a jedan je od njih bio i Antioh Epifan, okrutan i divlji tiranin koji je nosio oholost poput odjeće. Umislio je kako je baš on utjelovljenje grčkog boga Zeusa te je, tražeći da ga se kao takvog štuje, podigao u tu svrhu Zeusov kip u jeruzalemskom hramu. Ondje je žrtvovao životinje protivno Zakonu te time onečistio hram. To je izazvalo židovski otpor i stariji svećenik Matatija sa svojih pet sinova bježi i započinje makabejski ustanak koji konačno

završava zauzimanjem hrama, njegovim očišćenjem i ponovnim posvećenjem. Blagdan posvećenja trajao je osam dana, a u hramu se ponovno upalila *menora* tj. sedmerokraki svijećnjak. Za vrijeme ovog blagdana zabranjeni su bili post i plakanje u smislu javnog ispovijedanja, jer je to bilo vrijeme radosti zbog velikog izbjavljenja Izraela za vrijeme Makabejaca. Od tada postoji u Židova tradicija paljenja svijećnjaka s osam krakova, zvanog *hanukija*. Ovaj svijećnjak zapravo ima devet krakova, jer se onaj u sredini prvi pali i zove se *šamaš* ili sluga, a svakoga se dana njime pali po jedan dodatni krak tako da se u svakom domu širom Izraela povećavalo svjetlo simbolizirajući tako konačnu pobjedu Božjeg svjetla i istine u mračnom svijetu.

Moguće jest da je Isusova izjava u Iv 9,5 *Dok sam na svijetu, svjetlo sam svijeta*, povezana s početkom ovog blagdana. Datum je Isusova rođenja nepoznat i često se o tome raspravljalo u prvim stoljećima kršćanstva, a i danas se neki pitaju treba li slaviti Božić 25. prosinca kada znamo da je to stari poganski praznik Sunca. Zanimljivo jest da i židovski blagdan Hanuke

Hanuka je usmjerena prema zemaljskom hramu, a Božić prema živome Hramu koji je sišao s neba

nije propisan Svetim pismom kao što je to slučaj s drugim blagdanima u Starom zavjetu, a ipak se i sâm Isus pojavio na taj blagdan govoreći Židovima o sebi kao o svjetlu svijeta. Osim toga, blagdan Hanuke, označen kao blagdan svjetla, ustanovljen je upravo na datum kada su pogani oskvrnuli hram i na taj isti datum hram je očišćen i ponovno posvećen. Hanuka je usmjerena prema zemaljskom hramu, a Božić prema živome Hramu koji je sišao s neba jer je Isus sam načinio usporednicu u Iv 2,19-21: *Isus im odgovori: Razvalite ovaj hram, i u tri dana opet ću ga podići! Odvratiše mu Židovi: Četrdeset i šest godina građen je ovaj hram, a ti ćeš ga podići u tri dana? Ali on je govorio o hramu svoga tijela. Božić dakle također nije biblijski blagdan, ali kada ga povežemo s Hanukom i deveterokrakim svijećnjakom simbolika je vrlo bogata. U Iv 8,12 Isus je rekao: *Ja sam svjetlo svijeta, tko mene slijedi sigurno neće ići po tami ...*, zatim čitamo u Mk 10,45 i ove riječi: *Jer Sin čovječji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne život svoj kao otkup mjesto svih*. Dakle, On je svjetlo i došao je kao sluga da dadne svjetlo svakome, kako stoji u proslavu Ivanova Evanđelja gdje se*

govori o utjelovljenju žive Božje Riječi: *Svjetlo istinito koje rasvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet*, Iv 1,9. Kako bi raspršio svaku sumnju o tome tko je Isus, Ivan piše ovaj proslav pokazujući kako je On stvaralačka Riječ Božja koja je stvorila svijet. Sedam puta nalazimo riječ *svjetlo* u tom proslavu i tek u 34. retku pisac koristi riječi *Sin Božji*. Vrlo je jasno i očito kako Isus nije nikakav mali Bog ili »Božić« nego Stvoritelj svemira.

Iako se pojavio u jaslama kao maleno djetesce, ondje je u tom djetesctu bio Stvoritelj i Gospodar svemira. *I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama»* (Iv 1,14) – tako da mi možemo biti svjetlo drugima, kako je sam rekao za svoje učenike u Mt 5,14 *Vi ste svjetlo svijetu*.

Iznova će se i ove godine naši gradovi okititi mnogobrojnim svjetlima, ali svjetla električnih sijalica i svijeća samo su simboli stvarnosti. Postoji božićna pjesma koju pjevamo u ovo vrijeme, a govori o prolaznosti vanjskog sjaja: »Ali radost kratka ta je, brzo gasne svijeća plam, samo ona vječno traje, koju daje Isus sam«. Nažalost, izgleda kako velika većina i pored ovih svjetlećih simbola živi u potpunom duhovnom mraku jer ne poznaje Isusa osobno, predajući se ispraznom i komercijalnom aspektu Božića.

S tugom se sjetim jedne naše susjede kojoj smo počeli svjedočiti o Kristu i njezina su djeca počela dolaziti u zajednicu, da bi ona ubrzo zatim zabranila djeci dolazak objašnjenjem kako to nije »njihova« crkva. Nakon nekoliko godina oboljela je od raka i na kraju preminula. U zadnjim danima svoga života govorila je suprugu da upali svjetlo u kući jer je mračno. On je palio svjetla, ali tama je i dalje bila oko nje. Nažalost, odbila je svjetlo koje ju je jedino moglo pratiti s one strane vječnosti. U svakodnevnim vijestima primjećujemo da slika naše svakodnevne stvarnosti nije ni malo svijetla. Govore nam da smo na vrhu zemalja po korumpiranosti, da nam se ekonomija raspada te mnoge tvornice

Vrlo je jasno i očito kako Isus nije nikakav mali Bog ili »Božić« nego Stvoritelj svemira.

stavljaju »ključ u bravu«. Kažu kako će za oko pedeset godina Hrvatska imati milijun stanovnika manje. Na mnogim tv-postajama vračarstvo je postalo glavna »duhovnost« naroda. Tarot-karte, visak, astrologija i druge okultne vještine imaju sve više poklonika. Tradicionalne crkve štiju svoje relikvije uz procesije »Kraljici neba« kao u doba Jeremijino, *vičući Mir, Mir ali mira nema*, Jer 6,14. Nasilje među

mladima postaje sve ozbiljnije pitanje. U čemu je problem? U onome što su Židovi već iskusili i kako je to Isus rekao u Iv 3,19: *Svjetlo je došlo na svijet, a ljudi su više voljeli tamu nego svjetlo, jer su im djela bila zla. Svatko tko čini zlo mrzi svjetlo i ne dolazi k svjetlu da se ne otkriju njegova djela.* Kako mi stojimo sa svjetlom? Lakše je ipak vršiti liturgije i druge vjerske ceremonije, čineći i dalje djela tame nego se izložiti Isusovu svjetlu, jer ono sve otkriva.

Pitanje je što je s onima koji su stvarno primili Isusa, svjetlo u svoj život? Nismo li postali kao lažni proroci u Jeremijino vrijeme (Jer 23,14): *Ali i u proroka jeruzalemskih vidjeh strahote, preljub, prijevarne putove, jačaju ruke zločincima te se nitko od zločina svojih ne obraća; kako inače objasniti opće stanje ljudi oko nas koji se inače većinom izjašnjavaju kao kršćani? Naše zajednice vjernika koje stoje na osobnom iskustvu vjere često i sve više ne stoje bolje. Nije slučajno apostol Ivan pisao vjernicima u svojoj prvoj poslanici: Ako tvrdimo da smo u zajedništvu s njim, a živimo u tami lažemo i ne postupamo prema istini, ali ako u svjetlu živimo kao što je on u svjetlu u zajednici smo jedan s drugim i krv nas njegova sina Isusa čisti od svakog grijeha.* Što je to tama u ovom slučaju? Neimanje istinskog zajedništva s braćom, zato Ivan nastavlja: *Tko tvrdi da je u svjetlu, a mrzi svoga brata, u tami je sveudilj.* Čini se da više nije jasno tko su braća i što je to bratska ljubav, a što ljubav uopće prema svim ljudima i što je to ljubiti izgubljenog čovjeka dok mu govorimo istinu o njegovu duhovnom stanju, bez straha nazivajući tamu tamom.

Kako biti jedno s bližnjima, to je zadaća koju nas Bog hoće naučiti. U Dj 4,32 čitamo da su vjernici bili *jedno srce i jedna duša.* To je ono što Bog najprije želi u mjesnoj crkvi. Ozbiljno je pitanje: je li Isus, taj Sluga

Ozbiljno je pitanje: je li Isus, taj Sluga i Sin Božji, upalio lampu našeg srca svojim svjetlom? Ako jest, zašto onda ne svijetlimo njegovim svjetlom?

i Sin Božji, upalio lampu našeg srca svojim svjetlom? Ako jest, zašto onda ne svijetlimo njegovim svjetlom?

Naš je Gospod govorio: *A vama koji me slušate, kažem: ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima koji vas mrze, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas ogovaraju,* Lk 6,27-28. Koliko duhovne građe samo u dva retka! Kada čuješ da te netko mrzi, prvo što se trebaš zapitati jest: Što mu dobroga ja mogu učiniti? Problem je u tome što ne slijedimo Učitelja. Imamo mnogo teoretskog znanja, ali zapravo jako malo duhovnog svjetla. Kada bi se u našem društvu pojavili ovakvi ljudi brzo bi došli na glas i pitalo bi se kakva je to vjera? Što bi inače značile riječi Spasitelja: *Ne žele se svijetla*

da se stavi pod varijak, nego da se vidi. S druge pak strane, Isus je prema tami grijeha religioznih lidera bio apsolutno netolerantan, njegov sedmerostruki jao licemjerima sve govori (Mt 23). Isti Isus koji je plakao nad Jeruzalemom ulazi u hram i istjeruje trgovce, prevrće stolove, pravi bič od užeta. Koliko zaista poznajemo Spasitelja? Ponožno dolazi božićno vrijeme i svetkovina svjetla kada ćemo čitati Izaijin tekst (9,1), *Narod koji je u tmini hodio vidje svjetlost*

*Kristu nalik,
to je ime koje nosimo.*

veliku. Hoćemo li nakon divnih pjesama i radosti slavlja i darivanja, opet biti *nerazumni, buntovnici, lutalice, robovi mnogovrsnih požuda, živjeti u zloći, biti odurni i mrziti jedni druge?* (Tit 3,3) Biblija tvrdi da je *Bog svjetlo i nikakve tame nema u njemu* (1 Iv 1,5), a onaj koji je od Boga rođen nosi njegovo duhovno naslijeđe. Djeca nose očev lik i karakter. Isus je došao s tom porukom da mi postanemo djeca Božja po njemu te nosimo njegov karakter, *kakav je on, takvi smo mi u ovom svijetu,* 1 Iv 4,17. Kristu nalik, to je ime koje nosimo.

Prije nekoliko godina gostovao je u tv-emisiji »Misli 21 stoljeća« jedan naš poznati teolog reformacijske baštine, baš nekako u vrijeme kada se obilježavao Dan reformacije. Bilo je govora o učincima reformacije na vjerski i društveni život zemalja gdje je reformacija imala značajniji utjecaj. Voditelj je potom zapitao gosta: ima li reformatora u Hrvatskoj i gdje su? U nekoliko sam navrata čuo katoličke intelektualce u sličnim emisijama govoriti kako bi utjecaj reformirane misli imao vrlo pozitivni odjek u našem društvu na svim razinama. Postavlja se pitanje kome su upućeni ovi apeli, da ne kažem vapaji. Mi smo crkve baštinici tzv. radikalne reformacije koji njegujemo osobni odnos s Kristom. To je naš poziv i poslanje, korjenito ispovijedanje i življenje vjere. Isus nam govori: *Postane li tamom svjetlost koja je u tebi, kolika će biti tama?* Ovo njegovo upozorenje poprilično je danas alarmantno, jer su plodovi tame već obilno rodili. Često čujem izreku »Ne proklinji tamu, nego upali svjetlo!« Pitanje je samo što se onda čeka? Valjda su prekidački neispravni pa sila Božja ne teče u naše sijalice ili svijee srca.

Vijesti iz naših crkava

Krštenje u Zadru

13. rujna održano je krštenje u Zadru. Samuel Mršić posvjedočio je pred šezdesetak nazočnih, što vjernih što prijatelja, da je svoj život predao Davatelju života i Darivatelju spasenja, Gospodinu Isusu Kristu. Tako Samuel nije samo »naš Sami«, nego i naš ljubljani brat u Kristu. Još više, Sami je sin Previšnjega, prijatelj Spasitelja i građanin Neba.

U moru, u Zadru, krstio ga je njegov otac Teofil, pastor Baptističke crkve Zadar. (Z. Levačić-Vidović/GC)

Krštenje u Daruvaru

U Daruvaru je 4. listopada održano krštenje. Elizabeta Husak, Marijana Husak i Vedrana Kolar iz Daruvara te Mira Grčević iz Pakraca krštenjem su javno posvjedočile svoju vjeru.

Daruvarski pastor Ivan Špičak pozdravio je okupljene biblijskim pozivom na radost, *Radujte se uvijek u Gospodinu! Da ponovim: radujte se!* – podsjećajući na to da se cijelo nebo raduje svaki put kada se grješnik pokaje i obrati. Radost je doista vladala i među okupljenim vjernicima koji su prisustvovali svečanom činu krštenja.

Pastor Toma Magda, koji je obavio čin krštenja, podijelio je s okupljenima i poruku iz Božje riječi iz Mateja 3. Ivan Krstitelj ostaje zatečen kada mu Isus dolazi da bude kršten, jer se pojavio netko tko je veći od Ivana, stoga Ivan kaže »On mora rasti, a ja se umanjivati«. Mi trebamo nestajati jer samo je jedan koji je glavni, Isus!

Izaija ga najavljuje: pripravi put! – jer Mesija treba doći. Obratite se, pokajte se, poravnajte staze. Kako ćemo dočekati Kralja ako naše staze, naši putevi nisu izravnani – ne samo s Bogom nego i s ljudima. Farizejima i saducejima koji dolaze da ih on krsti, Ivan kaže, »Zmijski porodi!« Kao da im govori: ulazak u vodu neće vas spasiti

od Božjega gnjeva! Trebate pokazati da ste se susreli s Gospodinom, s Kristom, da se zbog toga nešto u vašem životu promijenilo, trebate donijeti roda! To nije neki novi sustav pravila i odredbi, to je novi život – ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. Posljedice su vidljive. Pastor potom poručuje novim sestrama: »Isus očekuje od vas da odsad živite za njega, da budete drugačije, Isus očekuje promjenu. Pokajte se, pokažite taj plod, pokažite da ste doista susrele Krista.«

Isus na svom krštenju govori Ivanu: pusti sada priče i premjeravanje veličine, važno je da ispunimo Božju volju. Činom krštenja pokazujemo ne samo da smo se pokajali i obratili nego i da smo spremni prihvatiti Božju volju, da nam je najvažnije ono što Bog kaže. Jer kada je čovjek poslušan Božjoj volji, onda Bog ima načina kako da mu otvori nebo – zaključio je pastor Magda svoju poruku okupljenima. (D. Šeba/IBA/GC)

Pastor I. Špičak, starješina dr. V. Novaković, pastori T. Magda i T. Špičak s krštenicima

Šesti susret baptista Dalmacije

8. listopada održan je u Splitu *Šesti susret baptista Dalmacije*. Nazočilo je osamdesetak braće i sestara iz Dubrovnika, Šibenika, Zadra i Splita. Organizatori ovoga susreta bile su baptističke crkve iz Splita. Tema je bila: *Ugriz krize*. Kornel Crnković, pastor BC »Emanuel« iz Splita, poticajno je propovijedao o krizi kao mogućnosti činjenja dobra. Sve su crkve bile zastupljene programima u trajanju od dvadesetak minuta. Cilj je ovog susreta baptista Dalmacije bio veće međusobno zbližavanje vjernika iz svih dalmatinskih baptističkih crkava. U tome se, bez sumnje, potpuno uspjelo.

Program je bio raznovrstan, dinamičan i zanimljiv. Bilo je igrokaza, recitala, poezije, pjesama i glazbe, smijeha i radosti. U nekoliko stanki – uz raznovrsne kolače, sokove i kavu – braća i sestre razgovarali su i družili se ne izdvajajući se po crkvama. To je, uistinu, bilo pravo bratsko druženje.

Na susretu je Zorka Levačić-Vidović, autor »Biblijskoga leksikona i rodoslovlja«, ukratko predstavila dopunjeno izdanje leksikona kojega je ove godine izdala na CD-u. Leksikon je kao knjiga izdan 2006. godine.

Sljedeći susret baptista Dalmacije bit će održan u Zadru 2010. godine. (Z. Levačić-Vidović/GC)

Na putu - Konferencija za mlade u Siraču

U Siraču je 10. – 11. listopada održana konferencija za mlade. Okupilo se pedesetak mladih iz Daruvara, Pakraca, Petrinje, Mačkovca i Belice. Cijelu subotu i nedjeljno prijedodne mladi su proveli u proslavljanju Boga, slušanju Božje Riječi, u međusobnom zajedništvu i druženju kroz smijeh i zabavu, ali i u ozbiljnim promišljanjima.

Tema je konferencija glasila: »Na putu«, a glavna govornica bila je Svjetlana Mraz. Iako riječi »na putu« mogu asociirati na mnogo toga, od prvih putovanja Abrahama ili izraelskog naroda do dva puta: puta pravednih i puta opakih, uskoga i širokog puta, ova je konferencija bila usmjerena na Isusa kao Put, a biblijski redak - vodilja bio je iz Ivanova Evanđelja 14,6: *Ja sam put, istina i život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni.*

U subotu ujutro mladi su slušali o tome kako je Isus jedini put do Boga te da nas njegovo djelo na križu može dovesti do Oca. Isus je poput mosta koji se ispružio između provalije koja je razdvajala čovjeka i Boga. Isus nas i vodi na tom putu i mi se moramo na njega »priključiti«, što znači da moramo imati osobni odnos s njim. Tada ćemo slijediti Isusa i njegove vrijednosti. Subotnje poslijepodne sudionici konferencije proveli su raspravljajući u malim grupama o Isusu i njegovim »Ja sam« izjavama u Evanđelju po Ivanu (*Ja sam kruh života, Ja sam svjetlo svijetu, Ja sam pastir dobri, Ja sam vrata, Ja sam uskrsnuće*) te o tome kako možemo te izjave povezati s izjavom *Ja sam put*.

Tijekom večernjega programa mladi su kroz pjesmu, video i pantomimu prikazali svoja razmišljanja koja su uobličili tijekom poslijepodnevni razgovora u malim grupama. Nakon zanimljivih i kreativnih priloga uslijedila je poruka o tome da je Isus i

istina, da je jedino On put do Boga. Govorilo se i o tome kako se s tog puta može sići, a s puta se ne silazi sve dok je Isus u fokusu i dok se ne skreće pogled na druge stvari. Također, silazimo s puta i kad ne radimo ono što trebamo, npr. kada nismo sol ili svjetlo, kada ne ljubimo druge. Zaključak je bio sljedeći: imamo li Isusa u fokusu, bit ćemo tada poput njega i odražavati njegov lik. Ostatak večeri proveden je u druženju, razgovorima, pečenju kestena i gledanju filma.

U nedjelju se poruka nastavila: Isus je život, a ne životarenje. Život koji se živi, koji sadrži radost spasenja. Kroz slike dobrog pastira (Iv 10,7-11), jarma po mjeri, okrijepljenja i odmora (Mt 11,28-30) sestra Svjetlana prikazala je kako Isus daje život u izobilju, u sigurnosti, odmoru i okrepiti. Na kraju krajeva On je stalno s nama na našem životnom putu i putu do Boga. (E. Petrušić/IBA/GC)

Službeno otvaranje učeničkog doma »Svjetionik« u Čakovcu

Početkom školske godine započeo je u Čakovcu s radom Učenički dom 'Svjetionik', smješten u prostorima Pastoralnoga centra, čime je obogaćena ponuda smještaja i učenja za srednjoškolce u Čakovcu. Uslijedilo je 16. listopada i službeno otvaranje doma prigodnom svečanošću. Inauguraciji su uz učenike, njihove roditelje i osoblje doma nazočili i uzvanici iz javnoga života grada i županije, ravnatelj škola koje djeluju u Čakovcu te predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa kao i članovi Izvršnoga odbora SBC u RH, uz vjernike iz okolnih baptističkih crkava.

Program je vodio Ilica Horvatić koji je pročitao pisma inozemnih donatora koji su omogućili izgradnju Pastoralnoga centra. Svečanost je obogaćena glazbenim, plesnim i recitatorskim točkama učenika doma i mladih iz Čakovca i okolice.

Skupu su pribivali i obratili mu se ravnatelj doma Josip Šipek, predsjednik SBC u RH Toma Magda, koordinator međunarodne pomoći Johannes Neudeck i gđa. Mirjana Krnjak, predstavnik državne uprave. Uz njih, dobre su želje za uspješan rad doma izrazili dogradonačelnik grada Čakovca Veselin Biševac, predsjednik Županijske skupštine Petar Novački i izaslanik ministra znanosti obrazovanja i športa Darko Belović.

Riječki baptistički pastor Giorgio Grlj propovijedao je iz Božje riječi, ohrabrivši učenike da uza sve svoje obveze nastoje kroz život učiti jezike – kako bi mogli biti su-govornici ljudima globaliziranoga svijeta; glazbu – jer se njome komunicira s božanskim i nadasve da nauče, upoznaju svoje srce. A to mogu ako dopuste da ih *Bog nauči dane brojiti kako bi stekli mudro srce* (Psalam 90).

Za blagoslov i uspješan rad doma molili su pastori Toma Magda, Damir Pintarić i Ladislav Ružička. Skup je završio domjenkom koji su pripremile kuharice i osoblje učeničkoga doma uz pomoć učenika. (IBA)

Dječji kamp u Severinu na Kupi

U kući Društva prijatelja Biblije u Severinu na Kupi održan je 23. do 25. listopada još jedan kamp za mladi uzrast osnovne škole. Zanimljiv program, prilagođen njihovom uzrastu, s puno igre (strjelicaštvo, penjanje po umjetnoj stijeni, ljuljanje na ljuljačkama), smijeha (skeč »putovanje u Afriku«), druženja, šetnje do dvorca po tepihu otpalog lišća svih nijansi, pričanja, istraživanja i učenja ...

Dragocjen si u mojim očima, vrijedan si i ja te ljubim (Iza 43,4a) bio je moto kampa. Cijeli je program bio koncipiran tako da u djeci (ali i voditeljima) potakne zahvalnost Stvoritelju za prekrasni stvoreni svijet, s naglaskom da je svaka osoba, svako dijete, neponovljivo i jedinstveno čudo stvaranja koje Gospodin – Stvoritelj voli, pazi, kojemu se divi i koje neizmjerljivo ljubi.

U »mrežu zahvalnosti« uhvatili su se i voditelji i djeca; neponovljivi trenuci zajedništva i iskrenosti pred Gospodinom blago je koje su sudionici ponijeli sa sobom u Split, Rijeku, Buzet, Karlovac, Dugu Resu, Zagreb. (E. Turinski/IBA)

Seminar u Vinkovcima

Pastoralni centar Crkve Božje u Vinkovcima bio je gostoljubiv domaćin interdenominacionalnog seminara *Isus Krist i njegov život pobjede u nama* koji je održan 16. do 18. listopada u suorganizaciji domaćina te Udruge za kršćansko savjetovanje »Nada za život« iz Varaždina i »Logosa« iz Daruvara. Tijekom ova tri dana Vlado Hobljaj iz Murskoga Središća, predsjednik spomenute udruge, izložio je sedam 90-minutnih predavanja.

Uz uvodno izlaganje, gdje je bilo riječi o čovjeku kao Božjem stvorenju i Božjem djetetu te o grijehu kao zapreci ostvarenju Božjeg nauma s čovjekom, razmatrane su i sljedeće teme:

Priroda tjelesnosti. Kako se nositi s problemima i frustracijama koje nam život nameće? Ako pokušavamo popraviti svoju narav, hoćemo li uspjeti? Rim 8,11

Promijenjeni život. Imamo izbor – možemo živjeti u svojoj vlastitoj snazi ili možemo odustati od tjelesnih nastojanja i dopustiti Kristu da živi kroz nas. Gal 2,20

Slamanje – put prema križu. Kako razumjeti patnju i trpljenje? Ima li Bog neku svoju svrhu koju ne razumijemo? Fil 2,5-14

Osobnost u Kristu. Što određuje moju osobnost? Tko sam, u stvari, ja? Želim li svojim ponašanjem stvoriti svoj identitet ili činim i djelujem prema onomu što jesam? 2 Kor 5,21

Pobjeda u Kristu. Grijeh ima moć nad našim tijelom, no ako Krist živi svoj život u nama tada je sve drugačije. Rim 8,2

Uprijeti pogled. Često nam se događa da, iako znamo istinu, živimo i djelujemo drugačije. Bog nas zove da njemu vjerujemo više nego svojim osjećajima. Kol 3,1-3

Na seminaru je nazočilo osamdesetak učesnika iz Crkve Božje, Evangeoske crkve, baptističkih crkava i Crkve Calvary Chapel, kao i pojedini učesnici iz nekoliko zajednica iz susjedne Srbije i Bosne i Hercegovine. Cijeli je seminar sniman kamerama tako da će u dogledno vrijeme biti dostupan i video-materijal. Za prehranu svih učesnika pobrinuli su se ljubazni domaćini, a za one koji su bili iz udaljenijih mjesta osigurano je i prenoćište. Ovaj seminar, osim što je pomogao u duhovnoj obnovi i sazrijevanju, pokazao je kako »umrežavanje u Kristu« između braće i sestara različitih denominacija nije nikakav problem. Dapače, ovo druženje doprinijelo je upoznavanju i međusobnom zbližavanju te je otvorilo mogućnosti za zajedničke projekte ovakve vrste i u budućnosti. (Z. Konecky/IBA/GC)

BC Cerna proslavila sedamdestogodišnjicu izgradnje molitvenog doma

U Baptističkoj crkvi u Cerni održano je 18. listopada bogoslužje povodom 70. godišnjice izgradnje molitvenog doma. Riječ je o donekle zakašnjoj proslavi koja je trebala biti održana prošle godine. Svečanosti su prisustvovali predsjednik SBC u RH Toma Magda i dopredsjednik Ladislav Ružička sa suprugama te vjernici istočnoslavenskog okružja, kao i vjernici iz drugih bratskih crkava iz Cerne.

Uvodno je govorio p. Toma Magda osvrćući se na više važnih obljetnica u ovih nekoliko godina u Savezu i mjesnim crkvama. Slavljenje su predvodili Mato i Andrea iz Osijeka, a svoj je doprinos s nekoliko pjesama dala i obitelj Cesar. Maja Jurman-Kovačić pročitala je kraći opis povijesti crkve u Cerni do izgradnje molitvenog doma, a najstariji nazočni brat Mijo Tompa ispričao je neka od svojih sjećanja iz toga doba. Na projekciji je prikazano nekoliko starih fotografija s crkvenih događanja, a brat Mato Godanj, ceranski pjesnik, pročitao je svoju pjesmu napisanu za tu prigodu.

Pastor Ladislav Ružička nadahnuto je potom prenio poruku iz Božje riječi. Podsjetio je na činjenicu da je Isus Krist jedini pravi temelj i da sva nadgradnja kršćanskog nauka ima smisla i težinu u onoj mjeri u kojoj vjernik ponire u dubinu poznavanja Krista i utemeljenosti u njemu.

Oкупljeni su uživali u zajedništvu, slavljenju, Riječi. Nakon bogoslužja druženje je nastavljeno uz zakusku i poticajne razgovore. (D. Jurman-Kovačić/IBA/GC)

Povijesni prilog o Baptističkoj crkvi u Cerni donosimo u rubrici »Pogledi i osvrta«.

Dan zahvalnosti u Andrijaševcima

Cijelo se istočnoslavonsko okružje okupilo 18. listopada u Baptističkoj crkvi u Andrijaševcima da zahvali Bogu na njegovim darovima. Ove je godine poseban gost bio dopredsjednik Saveza BC u RH Ladislav Ružička sa suprugom. Crkva je opet bila tijesna za sve prisutne. Posebnu su radost priredila djeca koja su otpjevala tri nove pjesme, a njihovi su talenti zaživjeli i sviranjem na novim instrumentima - bas i električnoj gitari.

Budući da je pastor crkve u Andrijaševcima ujedno i voditelj ljetnog kampa Činta na Ugljanu prikazano je nekoliko slika koje govore o aktivnostima u kampu. Kako nas plodovi zemlje vesele jer u njima vidimo rezultat svoga rada, tako nas vesele i plodovi Činte. Mnogi koji su bili na Činti postali su aktivni u svojim crkvama. Organizirali su i susret na 'Septembarskoj konferenciji' u Novom Sadu te je iz Hrvatske pristigao pun autobus mladih. Prošle se godine na Dan zahvalnosti prikupljao novac za Čintu i ulog se isplatio pa se to i ove godine ponovilo.

Bračni par Ružička, koji je bio u grupi 'Stari Čintaši' otpjevao je dvije pjesme: 'Tebi Bože moj' i 'Tražih da ugasim žeđ svoje duše'. Ilonka Čukić iz Osijeka je recitala, a sestre Cesar, 'Cesarice', otpjevale su i odsvirale tri pjesme.

Pastor Ladislav Ružička prenio je potom poruku iz Božje riječi. Progovorio je o slici jednostavne dječje zahvalnosti, ali i o nezahvalnosti desetorice gubavaca iz Luke 17. Samo jedan, i to tuđinac, Samarijanac, vratio se i zahvalio. A gdje su moji, a gdje su naši? Nezahvalnost je poput gube, poput grijeha. Luka u 7. poglavlju svog Evanđelja govori o tome kako se Isus odnosio prema grješnicima. Neka žena na zlu glasu pere Isusu noge i ljubi ih, a Šimun mu nije iskazao ni minimum gostoljubivosti. Tko će biti zahvalniji? Bog nas drži vrijednima, jer smo na sliku Božju stvoreni. 'Primijetimo da je onaj drugi vrijedan kao i ja i iskazujemo Božju ljubav prema svima, jer je Isus za sve došao', zaključio je pastor Ružička.

Nakon službe domaćini su poslužili ručak te kolače, kavu i sokove. Po dobrom slavonskom običaju ničega nije nedostajalo i gosti su još dugo ostali u zajedništvu jedni s drugima. (D. Dobutović/IBA).

Pastor L. Ružička i njegova supruga M. Ružička

Susret mladih u Čakovcu

U Pastoralnom centru u Čakovcu održan je 18. listopada »Sastanak za mlade« koji su organizirali mladi iz različitih crkava u Međimurju. Cilj je ovakvog druženja povezivanje mladih iz regije, kao i iz cijele Hrvatske, kroz druženje, upoznavanje, slavljenje Boga, molitvu i slušanje Riječi. Ovakvi će se susreti i nadalje organizirati jednom mjesečno.

Bogoslužje je započelo pjesmama slavljenja koje su predvodili mladi glazbenici. Na susretu je prisustvovalo osamdesetak mladih iz Varaždina, Zagreba, Peteranca i Međimurja (Belica, Mačkovec, Mursko Središće, Čakovec i Pušćine). Nakon pozdravne riječi propovijedao je pastor Todd Dick čime je prisutne uveo u slavljenje i molitvu po grupama. Kraj je kao i uvijek bio pridržan za neformalno druženje uz grickalice.

Nadahnjujuće iskustvo druženja, ohrabivanja i zajedničkog slavljenja Boga ujedno je i poziv svima zainteresiranima da se pridruže sljedećem susretu koji će se održati 28. studenoga 2009. u 18h u Pastoralnom centru u Čakovcu.

Rekli su o susretu:

S obzirom da je ovo tek početak obnovljenih omladinskih okupljanja u Čakovcu, i ideje tek nastaju, ovo nedjeljno okupljanje bilo je u skladu s tradicijom – slavljenje, Riječ, druženje. Vrlo je upečatljiv bio nekonvencionalni govornik, čiji je pristup Riječi bilo ugodno osvježanje. Ovakva su druženja jako bitna za međusobno povezivanje mladih i gradnju dubljih odnosa. – Mihaela, Zagreb

Svakome je od nas bilo veliko ohrabrenje kada smo pogledali jedni druge kako u zajedništvu i povezani slavimo i hvalimo našega Spasitelja i Otkupitelja. – Danijel, Varaždin

Sastanak za mlade posebno je djelovao na mene, na moja razmišljanja i emocije. Drago mi je što sam mogla biti dio toga i što sam se mogla duhovno nahraniti preko poruke, pjesama i druženja s braćom i sestrama. – Marta, Pušćine

Bilo je divno biti s pjesmom i dobrom porukom u Božjoj blizini i u zajedništvu s mladima iz drugih crkava. Molim se i vjerujem da će ovi mjesečni sastanci zapaliti žar za duhovnim rastom i svetošću u svima nama. – Maasej, Mačkovec

(M. Horvat/IBA)

Evangelizacija u Karlovcu

U dugoreškoj i karlovačkoj baptističkoj crkvi održani su 6. do 8. studenoga evangelizacijski susreti. Navjestitelj »Radosne vijesti o Isusu Kristu Bogu našem i Spasitelju« bio je baptistički pastor Rob James koji je zajedno sa svojom suprugom Mo doputovao za tu prigodu iz Walesa.

Isus nije samo dobar učitelj, prorok ili neosporna povijesna osoba, Isus je Bog koji je za sebe rekao da je »kruh života«, bila je tema prve večeri. Isus je »put«, jedini put koji vodi u vječnost, i nitko do Oca ne može doći osim po njemu, naglasio je pastor Rob druge evangelizacijske večeri. Na nedjeljnom jutarnjem bogoslužju Isus je predstavljen kao »pravi trs« koji daje plodonosan život svima koji ostaju u njemu. S nestrpljenjem je iščekivan večernji susret u karlovačkoj zajednici. I doista, Isus kao kruh života, jedini put do Oca i Isus kao pravi trs, jest Onaj koji je »Gospodin«, Bog svemoguća pred kojim će se pokloniti svako koljeno nebeskih, zemaljskih i podzemaljskih bića.

Pastor Rob nije propustio ohrabriti okupljene vjernike da, kao nosioci Radosne vijesti, pronose poruku o Isusu Kristu svim ljudima, a prije svega svojim sugrađanima kako bi kroz pokajanje zadobili oprostjenje grijeha.

Evangelizacijske su večeri, u zajedništvu braće, sestara i prijatelja, svima predstavljale ohrabrenje - po ljubavi koja se izlivala po Duhu u srca okupljenih dok su slušali Riječ i radosno pjevali Bogu na slavu. (V. Brezović/IBA/GC)

Pastor Rob James iz Walesa

VAL EVANĐELJA		PARTNER TRANS WORLD RADIJA	
Travnik 16, 40000 Čakovec, tel./fax: 040/363-390, tel.: 363-656 e-mail: radio.val@post.t-com.hr, web: www.twr-hrvatska.org SMS: 095 84 88 705 (radio emisije na internetu)			
UKV 105,5 MHz (FM) Hrvatski radio „Bljesak“ Okučani pon. 14:00-14:15 „Riječ za danas“ ut. 14:00-14:15 „Sola Scriptura“ sri. 14:00-14:15 „Radosna vijest“ ili sri. 14:00-14:15 „Dolina blagoslova“ čet. 14:00-14:15 „Susret s Isusom“ pet. 08:45-09:00 „Pozdrav mira“ pet. 14:00-14:15 „Sola Gratia“ sub. 08:45-09:00 „Propovijedaj Riječ“ sub. 14:00-14:30 „Dodir“ ned. 08:45-09:00 „Smisao života“ ili ned. 08:45-09:00 „Radosna vijest“		SREDNJI VAL 1395 KHz (AM) Hrvatski jezik pon. 21:00-21:15 pon. 21:15-21:30 ut. 21:15-21:30 sri. 21:15-21:30 čet. 21:15-21:30 pet. 21:15-21:30 sub. 21:00-21:30 ned. 21:15-21:30 Slovenski jezik ned. 21:00-21:15 „Beseda za danas“	
		SREDNJI VAL 1395 KHz (AM) Program „Kroz Sveto pismo“ pon. 21:30-22:00 ut. 21:30-22:00 sri. 21:30-22:00 čet. 21:30-22:00 pet. 21:30-22:00	
Raspored od 29.03. 2009.			
žiro račun: 2360000-1101473413, devizni račun: IBAN: HR692360001101473413 Swift: ZABA HR 2X			

CD
DVD
Knjige
Pjesmarice
Koncerti

B

BONORECORDS
 WWW.BONORECORDS.COM

Konferencija za žene u Čakovcu

U organizaciji vjernica Baptističke crkve »Emanuel« iz Krapine i Baptističke crkve »Betanija« iz Čakovca, održan je 24. listopada 2009. godine susret sestara uz predavanje pod nazivom *Slađa od meda ... Kako dobiti najviše iz Božje Riječi*. Govornica je bila Trudy Norman koja već deset godina predaje na temu biblijskog proučavanja u okrugu Columbus (Georgia, SAD).

Tijekom predavanja sestra Trudy poučila je o tome zašto Sveto Pismo treba proučavati te je sve prisutne pozvala na redovitije provođenje slobodnog vremena uz Božju Riječ. Ujedno je ukazala na to kako se Sveto Pismo može proučavati na induktivan način te objasnila da ovim načinom Duh Sveti otvara oči kako bi se moglo gledati *divote njegova Zakona* (Ps 119,18). Predavanje je, kao i nastavak susreta u druženju, svima bilo na blagoslov, a Gospodu na slavu. (dp/GC)

U riječkoj Baptističkoj crkvi obilježen Dan reformacije

U riječkoj Baptističkoj crkvi prigodnim je programom obilježena 1. studenoga obljetnica Dana reformacije, sjećanja na dan kada je 31. listopada 1517. Martin Luther objavio svojih 95 teza protiv prodaje oproštajnica. U uvodnom je dijelu bogoslužja održano nekoliko kraćih izlaganja o povijesnim počecima reformacije i nastanku baptizma (R. Knežević/E. Turinski) te o teološkom značenju triju temeljnih reformacijskih krilatica. O »Sola gratia« govorio je Stevo Dereta, o »Sola fide« Zoran Grozdánov i o »Sola Scriptura« Stevo Vuletić. Pastor Giorgio Grlj u svojoj je propovijedi naglasio još jedan slogan iz reformacijskoga vremena (»Ecclesia reformata semper reformanda«) koji govori o potrebi da se reformirana crkva uvijek iznova reformira u skladu s riječju Božjom. Temeljeći se na biblijskom tekstu iz Mt 17,1-8 naglasio je važnost odlaska »na brdo«, u Božju blizinu, a samo je Isus onaj koji vjernike može »uzeti sa sobom«. Vjernici i Crkva nisu u stanju sami sebe reformirati, inicijativa je na Božjoj strani. Mladima je poručio: »Otkrijete što danas znači *Sola gratia* – milost, koja nije isprika za grijeh nego sigurnost da se uvijek, unatoč slabostima i promašajima možete vratiti u naručje dobrog Boga. Milost kao ohrabrenje unatoč svim obeshrabenjima svijeta u kojemu živite. *Sola fide* – vjera, koja nije sentimentalni osjećaj nego snažan pokretač za zauzeto djelovanje u svijetu pokvarljivosti i propadljivosti, i *Sola Scriptura* – Pismo koje nije udžbenik nego živa riječ Boga upućena tebi danas.»

Slavljenički tim obilježio je bogoslužje nadahnutim pjesmama, zaključivši ga poznatom lutherovskom himnom iz Ps 46, »Naš Bog je jaka utvrda«. (IBA/GC)

Krštenje u Rijeci

25. listopada održano je svečano bogoslužje u riječkoj Baptističkoj crkvi tijekom kojega su kršteni Alisa Bećiri i Igor Marušić. Mnoštvo okupljenih vjernika podijelilo je radost s krštenicima i toplim pljeskom pozdravilo riječi pastora Grlja upućene Alisi i Igoru: »Dobro došli u Božju obitelj.«

Za oduševljeno proslavljanje Boga pobrinuli su se glazbenici i pjevači predvođeni Teofilom Deretom, a svoj je doprinos dala i djevojačka skupina otpjevavši jednu pjesmu. U propovijedi iz 2 Pt 3,18-22 pastor Giorgio Grlj naglasio je kako je Isus umrijeviši za grijeh omogućio povratak kući Ocu (kako to kaže »Knjiga o Kristu – Novi zavjet živim riječima«). Bog nije samo strogi sudac koga bi trebalo žrtvom zadovoljiti kako bi mogao oprostiti grješnicima, nego je on iznad svega milostivi Otac kojemu je stalo da okupi svoju raspršenu djecu koja griješe jer se nalaze u stanju izgubljenosti i lutaju svijetom tražeći put natrag kući. Petar se, pišući progonjenima zbog njihove vjere, poziva na Isusa koji je pristao biti žrtvom i time pokazao put: radije trpjeti nego drugima nanositi trpljenje.

Nakon što su kršteni posvjedočili o svojoj vjeri u Isusa kao Gospodina i Spasitelja, pristupili su činu svetoga krštenja koji je obavio pastor Grlj. Vesna Jekić i Teofil Dereta molili su za Božji blagoslov nad njihovim životima, nakon čega je održana Večera Gospodnja.

Sestre su poslije bogoslužja organizirale domjenak čime je završilo radosno druženje i slavlje Božjega naroda. (IBA/GC)

Igor Marušić i Alisa Bećiri s pastorom G. Grlj

Nova vjernička zajednica u Novom Marofu

Novi Marof, 6. studeni 2009. – Radovi na uređenju (iznajmljenog) prostora u Novom Marofu za ured i bogoslužnu dvoranu primiču se kraju. Vjernici Baptističke crkve u Varaždinu molili su, željeli, nadali se i dobili bolji prostor za svoju misijsku stanicu no što su očekivali. U zadnjih tjedana zajedno s vlasnicom prostora uvedeno je grijanje. Dio su odradili majstori, a dio preostaje napraviti u vlastitom aranžmanu. Još su uvijek problem stolice pa se pozivaju mogući dobrotvori da svojim priložima pomognu. Vjernici u Varaždinu i Novome Marofu uzdaju se u Božju pomoć i oko tog detalja. Tijekom jučerašnjeg dana preseljen je uredski inventar koji je čudom dobiven od jedne firme iz Varaždina. Za dva do tri tjedna bit će održan prvi radni organizacijski sastanak svih zainteresiranih za naviještanje evanđelja u tom gradu. Službeno otvorenje bogoslužnih prostora uslijedit će u proljeće 2010. godine.

»Zahvaljujemo se na dosadašnjim molitvama i preporučamo se i nadalje. Molite za tim u Novom Marofu i suradnike da budu jaki u vjeri i namjeri da tamo zaživi Božje djelo«, riječi su pastora Jonatana Vukova. (IBA/GC)

20. obljetnica gradnje molitvenog doma u Pušćinama

U Baptističkoj crkvi u Pušćinama obilježena je 1. studenoga 20. obljetnica gradnje molitvenog doma. Na obljetnici su prisustvovali gosti iz Varaždina, Čakovca, M. Središća, Zagreba, Peteranca, Mačkovca, Osijeka, Bosne i Hercegovine, a svečanost je uvećao i Jeff Adams iz SAD-a koji je prisustvovao otvorenju molitvenog doma prije dvadeset godina.

Dobrodošlicu je izrazio Bratoljub Horvat uz prigodno čitanje Psalma 28. Proslava obljetnice bila je prožeta pjesmama proslavljanja, čitanjem psalama, uspomnama na dane izgradnje crkve, svjedočanstvima, molitvama, video-snimcima, fotografijama, čitanjem iz Riječi Božje, Večerom Gospodnjom, pjesmama zbora te prigodnim domjenkom.

Nakon riječi dobrodošlice uslijedilo je proslavljanje uz pratnju gudačkih, puhačkih i limenih instrumenata – što je dalo posebnu draž slavlju. Mihal Kreko, negdašnji pastor u Pušćinama, ukratko se osvrnuo na put kojim je Bog vodio vjernike, a svojedobno i njega, koji su započeli s gradnjom molitvenog doma. Uslijedio je video-snimak svečanosti postavljanja temeljnog kamena što je izmamilo smiješak na lica onih koji su se na njoj prepoznali.

Rufolf Maršanić govorio je uz snimku o početku gradnje, o teškoćama koje su uslijedile te o financijama. Spomenuo se mnogo teških trenutaka, zabrana gradnje, tužbi, no unatoč tome cilj je ostvaren. Također je naglasio da su veliku pomoć dale grupe iz Njemačke i Amerike koje su dolazile fizički raditi i pomagati. Varaždinski pastor Nikola Vukov govorio je o jasnoći cilja koju su voditelji imali od početaka gradnje što je bilo izuzetno važno i za njen nastavak. Prikazane su fotografije iz dvadesetogodišnjeg djelovanja crkve: krštenja, druženja, posjeti, dječji zbor, igrokazi, seminari, evangelizacije. Bilo je to prisjećanje na mnoge lijepe trenutke.

Propovijedao je Jeff Adams, temeljeći svoju propovijed na drugom poglavlju Djela apostolskih. Spomenuo je kako Bog upotrebljava probleme da nas približi k sebi te je naglasio da Bogu treba predati kontrolu nad životom te će On tada biti naše sklonište i utočište u vremenima oluja. Ohrabrio je braću i sestre te ih blagoslovio.

Proslava je privedena kraju Gospodnjom Večerom te domjenkom i druženjem na kojemu su se mnogi prisjećali lijepih trenutaka i nezaboravnih doživljaja. (M. Horvat/IBA/GC)

Jeff Adams i Ivica Horvatić

Svečanosti u Baptističkoj crkvi Pakrac

Nedjelja 8. studenoga bila je osobito svečana u pakračkoj baptističkoj crkvi. Jutarnje bogoslužje započelo je molitvom za sve progonjene kršćane. Potom su pastor Timothy i supruga mu Ivana donijeli pred Gospodina svoga trećeg sina. Elim Eliab bio je dovoljan razlog da čitava zajednica bude razdragana u slavljenju Gospodina i molitvi. Za blagoslov nad Elimom i cijelom obitelji molio je Darko Mikulić, pastor baptističke crkve iz Slavenskog Broda. Iako baptisti ne krštavaju malenu djecu oni ipak s radošću prinose svoju djecu u Domu Gospodnjem i u molitvi s vjerom zazivaju blagoslov nad najmanjima. »Ići stopama Abrahamove vjere izazov je svima nama da tako nasljedujući njegovu vjeru i mi postajemo djecom Božjom - ljudima vjere. Upravo je to ono što želimo i molimo za malog Elima. Kao roditelji, radujemo se daru s neba no nikada ne smijemo zaboraviti Onoga od koga sve primamo. Poznavati Boga naša je najveća radost«, naglasio je pastor Mikulić.

Ova svečanost bila je prilika da se istakne važnost posvećenih i Bogu predanih obitelji koje su danas ne samo blago svih baptističkih crkava nego i društva u kojemu živimo i djelujemo.

I poslijepodnevno je bogoslužje proteklo u zahvaljivanju.

Dan zahvalnosti u pakračkoj crkvi već je više godina posebna svečanost na koju su pozvani mnogi prijatelji. Tako je i ovo poslijepodne provedeno u zajedništvu vjerničke obitelji s dragim prijateljima iz grada. Pakrački dan zahvalnosti ove je godine bio ponovno bogat programima djece i mladih, glazbom i slavljenjem. Riječ Božju izložio je pastor Darko Mikulić naglašavajući kako se samo zbog Kristove žrtve na Golgoti i njegova križa mi danas možemo odmarati u blagoslovima koje smo primili. Kristov uzvik na križu: »Dovršeno je!« najveći je razlog za zahvalnost, jer smo u Kristu sve ostalo primili.

Bogoslužje zahvalnosti potrajalo je dugo u večernje sate uz plodove zemlje, kolače, čaj i toplinu zajedništva. (T. Špičak/IBA/GC).

Pastor D. Mikulić moli za Elima Eliaba Špičaka

Vijesti iz baptističkog svijeta

Konzultacije u Pragu u vezi budućnosti Međunarodnog baptističkog teološkog seminara

U Pragu su 1. i 2. listopada održane konzultacije predstavnika Europske baptističke federacije (EBF) o budućnosti Međunarodnog baptističkog teološkog seminara (IBTS). Seminar se prije 12 godina preselio iz Rüschlikona (Švicarska) u Prag. Trenutačna financijska kriza odrazila se i na njegovo funkcioniranje te se tražilo načina za prevladavanje trenutnih poteškoća.

Konzultacije su okupile 30 sudionika (iz Hrvatske je prisustvovao glavni tajnik SBC-a Željko Mraz). Sudionici su obaviješteni da je IBTS uspio dati u zakup dio svojih prostora Praškom koledžu, što daje određeni vremenski predah za pronalaženje novih mogućih zakupaca prostora. Na taj bi način EBF, koji također u Pragu ima svoje glavne urede, mogao zadržati ovu lokaciju za europske baptiste. EBF drži da ova lokacija pruža izvanredne uvjete studentima postdiplomskog i doktorskog studija. Sudionici konzultacija također su poduprli ideju o tome da se na IBTS-u razviju tečajevi za nove mlade vođe u pojedinim savezima i zajednicama kao i tečajevi za članove etničkih crkava (u zemljama gdje postoji veći broj imigranata).

Glavni tajnik EBF-a Tony Peck izjavio je za Europsku baptističku press-službu (EBPS) da su konzultacije pod predsjedanjem britanskog baptista Davida Goodbouma (Manchester) bile »vrlo pozitivno iskustvo«. Nema sumnje da EBF želi i dalje imati IBTS; s jedne strane kao mjesto visokih akademskih postignuća, a s druge kao mjesto susreta različitih saveza i kultura koje su uključene u EBF.

Keith Jones, rektor IBTS-a, izvijestio je da iz Saveza nezavisnih država nije bilo delegata, ali su ipak iz Rusije, Bjelorusije i Ukrajine pismeno potvrdili da je djelovanje IBTS značajno i za njihove zemlje. EBF uključuje pedeset i dva nacionalna saveza s oko 800 000 članova. (K. Rösler/EBF/IBA)

Evangelje u Iraku

Bagdad, listopad 2009. – Glavni grad Iraka ima više od 3 000 evanđeoskih vjernika okupljenih u 12 zajednica. Iako je ta zemlja izložena nemirima i terorističkim napadima, posljednje izvješće IMP-a (Indigenous Missionary Project / Projekt misije među autohtonim stanovništvom – ustvari projekt osposobljavanja misijskih djelatnika za rad među svojim sunarodnjacima) govori da su ljudi otvoreni za evangelje. Unatoč tome što su kršćani i njihove zajednice bili metama terorističkih napada broj se krštenja ne smanjuje. Prvu baptističku crkvu u Bagdadu, osnovanu 2004. godine, tjedno posjećuje oko 500 osoba. Otprilike su njih dvije stotine nazočni na nedjeljnom bogoslužju, dok preostali sudjeluju u duhovnoj pouci, biblijskim tečajevima kao i u pružanju socijalne pomoći. Crkva je otvorila i dječji vrtić s dvadesetak djece. Kad projekt bude dovršen bit će mjesta za 80 djece u četiri odgojne skupine.

Jedan od misionara IMP-a, uključen u osnivanje crkava u sjevernom dijelu zemlje, piše: »Svakog se tjedna okupljamo u tri sela u kućnim grupama. U ovoj pokrajini već imamo šest baptističkih kućnih crkava. Nakon evangelizacije kršteno je devet osoba.« Drugi se misionar koji djeluje u Bagdadu žali što crkva, unatoč svim naporima, ne raste. Djelomični razlog tome je i emigracija ljudi na Zapad. Nedavno je dvanaestoro novih kršćana javno kršteno u rijeci Tigris. Planira se još jedno krštenje prije kraja godine. Izvješće također govori kako se 37 članova bagdadske baptističke zajednice sprema za punovremenu službu. Veći broj planira se posvetiti brizi za kućne crkve u sjevernom dijelu zemlje.

IMP program, započet 2002. godine, trenutno podupire 65 novoosnovane crkve uglavnom u Istočnoj Europi. One dobivaju sredstva koja se tijekom pet godina polako smanjuju. Daniel Trusiewicz (Wrocław) izvješćuje da 20 zajednica više ne dobiva potporu, iako još nisu u stanju same sebe održavati. Zato su njihovi pastori i suradnici barem djelomično zaposleni u svjetovnim poslovima. (K. Rösler/EBF/IBA)

Sjećanje

Josip Rohaček

Ove se godine navršila dvogodišnjica smrti Josipa Rohačka, negdašnjeg starješine ceranske baptističke crkve. Rođen je 13. kolovoza 1929. u Laslovu, u obitelji s osmero djece. Roditelji su mu se obratili, a i on je od malih nogu odlazio u baptističku crkvu. Obratio se kao mladić i bio je kršten 25. 8. 1946. u Andrijaševcima. Godine 1953. vjenčao se s Nadom rođ. Ogrizović. Od 1959. obavljao je tijekom petnaestak godina službu crkvenog starješine – i tu u vrlo odgovorno i burno vrijeme kada je crkva prolazila kroz previranja i osipanje članstva. Zadnje dvije godine života teško je bolovao, ali ostao je ustrajan i vjeran svome Gospodu do kraja života.

Premинуo je u Cerni 27. listopada 2007. (dj/k/GC)

Baptisti i ljudska prava

Stajalište Svjetskoga saveza baptista (BWA) o pitanju ljudskih prava naglašava tri važne teme: rat, rasizam i vjersku slobodu.

Konstatirajući da »BWA konstantno i budno prati područje ljudskih prava« glavni tajnik BWA Neville Callam rekao je da »BWA opetovano potvrđuje svoje stajalište prema ratu«, konstantno se »suprotstavlja rasnoj diskriminaciji i onomu što joj je prethodilo, rasizmu« te izjavio da je »pravi identitet baptističkog pokreta neodvojivo vezan uz pitanja o vjerskoj slobodi«.

U svome govoru upućenom uglavnom sveučilišnim djelatnicima i studentima, a održanom 2. listopada na godišnjem simpoziju (*Pruit Memorial Symposium*) Sveučilišta Baylor (Waco, Texas, USA), Callam je napomenuo da je »razumijevanje ljudskih prava na način kako to BWA čini potpuno u skladu i u kontinuitetu s općom teorijom o ljudskim pravima koja se promiče unutar šire crkvene zajednice«.

Izloživši kraći pregled poduže tradicije BWA nastojanja oko pitanja ljudskih prava, Callam se posebno osvrnuo na mnoge predstavke, izjave, očitovanja i rezolucije usvojene u proteklih 104 godine na svjetskim baptističkim kongresima i sastancima Glavnog vijeća BWA.

Glavni tajnik BWA također je dao do znanja da Svjetski baptistički savez pridaje posebnu pažnju društvenim, ekonomskim i političkim pravima, posebno što se tiče prava djece i žena. Također su podržana i prava hendikepiranih osoba »da sudjeluju u svome društvu«, potom prava bolesnih na primanje adekvatne »brige i dostojanstva«, kao i prava zatvorenika i štitenika institucija za mentalno retardirane »da se izbjegn timer mučenja i nehumani uvjeti u tim ustanovama«. Podržana su naposljetku i prava »za očuvanjem kulturnog identiteta«.

Callam je naveo i nekoliko mišljenja baptističkih vođa i učenjaka, uključujući i ono koje je izrekao James Leo Garrett Jr., poznati autor koji je bio članom u više BWA radnih tijela. Garrett je izdvojio nekoliko »biblijskih motiva« koji opravdavaju stav koji je BWA zauzela po pitanjima vjerske slobode. To su slobodna ljudska volja koju je Bog Stvoritelj usadio ljudima; crkva kao zajednica koja je pomirena i vrši službu pomirenja; ograničenja nacionalnih država; gospodstvo Isusa Krista.

Glavni tajnik BWA također je spomenuo i Jamesa Wooda, autora knjige o ljudskim pravima koju je BWA objavio 1997. Wood je ondje izrekao da su nastojanja za podržavanjem i obranom vjerske slobode biblijski i teološki utemeljena u Božjoj naravi i njegovu postupanju prema ljudima, u svetosti ljudske osobnosti i savjesti, u grješnoj ljudskoj naravi te u ograničenjima svjetovnih vlasti prema pitanjima religijskog vjerovanja i prakse. Callam je i ustvrdio da su biblijsko i teološko razumijevanje

stvaranja, otkupljenja i saveza također od pomoći pri podržavanju tradicionalnoga BWA stajališta koje se zalaže za obranu ljudskih prava.

Spremnost BWA da postavi problematiku obrane ljudskih prava u središte svoje misije i službe pokazalo se, kako Callam navodi, u odluci Glavnoga vijeća BWA iz srpnja 2008., da se formira Sektor za slobodu i pravdu (*Division of Freedom and Justice*), novi entitet s punovremenim djelatnicima koji će se izravno usredotočiti na pitanja o ljudskim pravima i njihovim zlorabama diljem svijeta.

Drugi govornici na simpoziju, održanom od 1. do 3. listopada, bili su Nancy Ammerman, profesorica sociologije religije na bostonskom Sveučilištu; Fisher Humphreys, profesor emeritus teologije na samfordskom Sveučilištu, i Randall Balmer, episkopalni svećenik i profesor američke religijske povijesti na kolumbijskom Sveučilištu. Tema simpozija bila je »Religija, politika i društvo: Baptistički doprinos«. Callam je govorio na temu »Ljudska prava i Svjetski savez baptista«. (BWA/GC).

Konferencija »Živa voda« u Novome Sadu

U novosadskom hotelu »Park« svečano je 5. studenoga otvorena osamnaesta po redu konferencija za evangelizaciju i vodstvo kroz služenje. Projekt-konferencija pod nazivom »Living Water« petogodišnji je strateški projekt Svjetskoga saveza baptista (BWA) koji je otpočeo na proslavi stogodišnjice osnivanja BWA u Birminghamu (Velika Britanija) 2005. godine. Projekt koji regionalno okuplja vođe baptističkih nacionalnih saveza ima za cilj motivirati na svjesniji angažman u misiji te poticati na vođenje kroz službu. Projekt je povjeren Australcu Tonyju Cupitu i Brazilcu Faustu Vasconcelosu.

Ova osamnaesta konferencija, koja se održavala od 5. do 8. studenoga, okupila je šezdesetak gostiju iz zemalja bivše Jugoslavije i Jugoistočne Europe. U ime domaćina pozdravio ih je tajnik Saveza baptističkih crkava Srbije pastor Dane Vidović i predsjednik Dr. Ondrej Franka. Predsjednik Saveza baptista u Rumunjskoj Dr. Otniel Bunaciu iz Bukurešta zahvalio je BWA za organizaciju ovakve konferencija koja je prvi put nakon mnogo godina okupila vođe koji rade u sličnim postkomunističkim uvjetima. »Nekad davno, u doba moga oca, BWA je bila 'naš Veliki brat' dok su 'oni' imali svoga Velikog brata u Rusiji«, objasnio je Bunaciu. U to teško vrijeme za crkvu mnogo je značila globalna podrška. U svome je uvodnom govoru, pod naslovom »Žed, voda i kriza u susretu s Kristom«, Bunaciu istaknuo kako bi naša molitva trebala biti za konačan proboj balkanskoga začaranog kruga razumijevanja života i povijesti po kome je »efikasnost to da se što brže, sa što više potrošenih resursa, snage

i života vratimo na početni položaj«. Trebamo, naprotiv, naučiti okrenuti se Kristu koji otvara vrata nade za novi život. U tome ni kriza nije nužno neprijatelj, jer ona često otvara nove pa i bolje mogućnosti.

Skup je pozdravio i Valeriu Gilechi, predsjednik Europske baptističke federacije (EBF) i parlamentarac u Moldovi, ukazujući na misiju kao bitan element žive baptističke crkve. Michael Kisskalt, profesor misiologije na Baptističkom teološkom seminaru u Elstalu u Njemačkoj i EBF-ov povjerenik za misiju, napomenuo je da Krist svojim obećanjem žive vode obećava budućnost i život svojim sljedbenicima. Upozorio je na to da je svaka vjera u opasnosti sadržaj zamjenjivati formom te zaključio da u iskrenom zajedništvu pomažemo jedni drugima usredotočiti se uvijek iznova na sadržaj, ne na formu. Toma Magda, predsjednik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, u svojoj je propovijedi podsjetio prisutne da su »biti svjedok« i »imati silu odozgo« bitne odrednice kršćanskog identiteta. Izbor i sila dolaze sa svrhom da se Krist proslavi. Stoga vrijedi: »Što je manje Krist središte našeg svjedočanstva,

istaknuti su kao problem financijski izazovi i izdržavanje radnika, posebno u ruralnim predjelima i malim zajednicama, te traženje adekvatnog odgovora na izazove urbanih sredina. Govornici su često isticali potrebu da crkve, nekoć zatvorene u svoje zgrade kao u geta, trebaju što brže naučiti komunicirati s kulturama koje ih okružuju kako bi bolje mogle odgovarati na potrebe društva i bile efikasnije u naviještanju evanđelja.

Pokazalo se da sve baptističke crkve polažu veliku pozornost na odgoj djece i mladeži. U tu je svrhu predstavljen i novi e-seminar za obrazovanje mladih vođa Europske baptističke federacije, dostupan mladim vođama na više jezika, uključujući i arapski.

U malim diskusijskim grupama sudionici su raspravljali o obrazovanju, pravdi, higijeni duše, o Duhu Svetom, razrješavanju konflikta u zajednicama, o pastorima kao vođama. Izvan programa vodili su se mnogi ohrabrujući razgovori te se povezivali projekti.

Hrvatsku su delegaciju na sastanku predvodili predsjednik Toma Magda i

to manje sile imamo.« T. Magda naveo je u tom smislu da misijska orijentiranost crkve treba istjeravati bespotrebnu crkvenu politiku, »jer Sila koju smo primili jest sila za svjedočenje o Isusu, a nije sila kojom vođe učvršćuju svoj položaj i provode strahovladu nad ljudima«.

Pogled u svijet

Veći je dio programa posvećen slušanju izvješća i sjedočanstava iz života i rada nacionalnih baptističkih saveza te molitvi za izazove i probleme s kojima se oni suočavaju. Jedan od takvih akutnih problema jest svjedočenje u kontekstu stigme o »sekti« koju većinske crkve na Balkanu pripisuju baptistima. Osim toga,

glavni tajnik Željko Mraz, a sačinjavali su je pastori David Dobutović (Andrijaševci, Kamp »Činta«), Mihal Kreko (Zagreb) i Damir Pintarić (Čakovec); predstavnici segmenata rada u Savezu BC: Branko Kovačević (evangelizacija; »Ima nade«), Svjetlana Mraz (rad s djecom i mladima i članica Izvršnog odbora EBF-a), dr. sc. Ksenija Magda (teološko obrazovanje), kao i nadolazeći vođe: pastor pripravnik Dražen Ogrizović (Plaški/Ogulin) i Siniša Hamp (student postdiplomskog studija teologije, Osijek).

Sastanak je završio nedjeljnim bogoslužjem i zajedničkom Večerom Gospodnjom u mjesnoj novosadskoj baptističkoj crkvi. (K. Magda/IBA)

Svjedočanstva

Božić 1983. godine

Edita Turinski

Božić. Već sama ta riječ budi u nama neku posebnu toplinu i uspomene. Za mene je Božić uvijek simbol djelovanja Gospodina u mom životu, u mojim danima i okolnostima.

Božić 1983. godine bio je poseban po tome što smo se te večeri Slavko i ja zaručili. Nikad neću zaboraviti tu radost i uzbuđenje. Maštali smo, kao uostalom i svi mladi parovi, o zajedničkom životu i budućnosti.

Budući da smo živjeli teritorijalno razdvojeni (350 km) i da se nismo mogli često vidati, dogovorili smo se da ćemo svaku večer imati »spoj« u 21 sat – na molitvi. Bili su to prekrasni trenuci zajedništva u Duhu – nas dvoje s Gospodinom; fizički udaljeni, ali ipak jedno. Oni koji su to isto iskusili znaju o čemu govorim. Molili smo između ostaloga i za sasvim praktičnu – ali važnu – stvar, za moje zaposlenje. Slavko je tada već radio u riječkom brodogradilištu 3. maj.

Vjenčali smo se u svibnju 1984. godine, a krajem srpnja iste godine javila sam se na natječaj koji je raspisao moj sadašnji poslodavac. Taj sam put odlučila, po nadahnuću Duha, napisati malo opširniju i neformalniju molbu. Šef mi je poslije rekao da je moja molba bila posebnija od svih i da je to prevagnulo u izboru. Vjerujem da je Gospod djelovao na njegovo srce.

Bila sam primljena na određeno vrijeme, kao zamjena za radnicu koja je otišla na porodiljni dopust. Brzo sam se uklopila u kolektiv, osjećala se prihvaćeno i cijenjeno. Kad se kolegica vratila s porodiljnog, ja nisam dobila otkaz nego ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Poslije, kada smo se nas dvije bolje upoznale i zbližile, saznala sam iz jednog prisnijeg razgovora da je ostala trudna baš u vrijeme Božića 1983. godine te da se jako kolebala – prekinuti trudnoću ili ne. Nije prekinula. Rodila je prekrasnog sina!

Svaki put me obuzme duboko ganuće kad se toga sjetim. Spoznala sam naknadno da je Gospod zapravo djelovao u njezinom životu tako da bih ja bila blagoslovljena radnim mjestom. I ne samo time!

Sve je tako divno Gospod isplanirao i posložio! I kad mi ponekad bude teško na poslu, jer su se okolnosti uvelike promijenile, prisjetim se: moje radno mjesto Gospod je meni dao, on je moj Šef. Njemu zapravo radim. I On je tu, pored mene, smiješi mi se i ohrabruje me.

Otvori mi oči, o Bože

Dragica Baksa

Već se duže vrijeme spremam napisati osvrt na članak jednoga brata, pastora koga, moram reći, osobno ne poznajem.

Pisao je o zajednici kojoj služi i upotrebljavao posvojnu zamjenicu *moja*. I ne samo to, nego je svaki novi ulomak započinjao tom riječju. To me pomalo iritalo pa pomislih: »Kojeg li egoiste«. Zatim sam pogledala sliku te zajednice na kojoj je prikazan zbor – kako pjeva i jedno mi je poznato lice privuklo pažnju. Prepoznao sestru Nataliju koja je bila Božje izabrano sredstvo da ja upoznam Božju riječ i progledam. Pomogla mi je da upoznam istinu, Krista i da On sam obasja moju dušu svojim svjetlom. Priznala sam ga za svoga osobnog Spasitelja i doživjela radost spasenja koja ni danas, uza sve kušnje koje me snalaze, ne prestaje. I kao što pretpostavljate, sada osvrt dobiva čisto drugi smisao. Odjednom *njegova* zajednica postade i *moja*, *njegova* braća i sestre i *moji*. Počeh shvaćati pastora koji u žaru Gospodinove ljubavi i predanosti piše o *svojoj* zajednici i *svojoj* braći i sestrama i shvatih da samo tako Božja ljubav može djelovati. Ako pastor nema te ljubavi, boli i brige za braću i sestre onda je on samo najamnik, a ne pastir kome bi Isus danas, kao i Petru nekada, rekao: »Pasi ovce moje!«

A onda u sebi pomislih: »Ma ne može to biti tako idealno, nešto tu mora ne »štimiti«. Možda obitelj?« Međutim, ovaj je mladi pastor i ovdje zaradio čistu peticu.

Priča mi potom jedna mlada sestra svoje svjedočanstvo s nekog vjenčanja na kojemu je bio prisutan i taj pastor sa svoje dvoje djece. Žena mu je bila u bolnici iščekujući porod trećega djeteta. I veli mi ona: »Znaš, ova današnja djeca totalno su neodgojena, razmažena, dreče, vrište. Mali roditeljski idoli, kućni bogovi kojima ne možeš ništa odbiti. Ja ne želim imati djecu.« Pokušala sam je razuvjeriti govoreći joj kako je divno imati djecu i odgajati ih u ljude na Božju slavu. Ali ona je i dalje odbijala govoreći: »Ne, ne i ne! Nećeš me na to nagovoriti.« Hvala Bogu, na toj je svadbi vidjela nešto drugo. Bilo je tamo i »ove« i »one« djece. Da skratim priču: ona je mogla vidjeti djecu toga brata mirnu, poslušnu, dobru, umjerenu u svemu, dok su druga djeca vrištala, bacala se po podu i podizala buku. Gledala je u nevjerici i rekla: »Da poželiš takvu djecu.«

Shvatih tada da je taj mladi brat i pastor Timotej Špičak, koji će sada dobiti ime i prezime pa će i cijelo svjedočanstvo dobiti drugi epilog, pretočio Božju riječ u svoj um, srce i dušu te da ona teče njegovim žilama. Samo se tako Božji blagoslov može izlijevati na njegovu obitelj, Crkvu pa i na mene. Moram reći »svaka čast«, ali i »slava Bogu!«. Ta i u Bibliji piše: »komu slava, slava, komu čast, čast.« Ne činimo li to premalo, a malo više kritiziramo? Čujem da je zdrava kritika dobra, a je li dobra kritika i zdrava? Nije li ona breme koje nas zaustavlja u duhovnom rastu i vuče prema dolje? Moram se složiti s apostolom Pavlom kada veli u Poslanici Hebrejima 12,1 »Zato i mi, opkoljeni tolikim oblakom svjedoka, odbacimo od sebe svako breme i grijeh koji lako zavodi, te ustrajno trčimo na utakmici koja nam je određena.«

Zato želim ohrabriti brata da i dalje bude poslušan Bogu i živi tako da mu može ugoditi. Samo će tako Božje svjetlo zasvijetliti i drugima.

Čestitke pastora

Svim dragim čitateljima Glasa Crkve, braći i sestrama, voditeljima crkava kao i voditeljima SBC u Republici Hrvatskoj želimo radosne i blagoslovljene božićne blagdane! Također blagoslov i Božje vodstvo, kako u osobnim životima tako i u vašim zajednicama!

Vladimir Mendan, BC Ilok

Moje su želje svakom vjerniku, svakoj crkvi kao i cijelom Savezu povodom božićno-novogodišnjih blagdana, da proživljavamo i uživamo potpunu radost i zadovoljstvo činjenicom da jesmo djeca Božja i da je On s nama stalno, te da jesmo i budemo živa svjedočanstva Isusa Krista u svojim životnim sredinama.

Teofil Mršić, pastor BC Zadar

Želimo svim čitateljima, zajednicama i duhovnim radnicima sretno i blagoslovljene božićne blagdane. »Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!« I ove godine želimo razveseliti mlade i stare najbitnijom porukom našeg vremena - da je Bog pohodio svijet!

Petar Horvat, BC Pušćine

Dragi i poštovani vjernici, članovi baptističkih crkava u Hrvatskoj,

Proslavljamo Isusov rođendan. »Evo, javljam vam radosnu vijest, danas se u gradu Davidovu rodio...« Radujemo li se kao i oni iznenađeni pastiri, ili pripremamo gozbu, darove za najmilije, ili ćemo darivati našega Spasitelja, čiji rođendan slavimo ovih dana? Što ćemo njemu darovati? Predlažem da svi vjernici, koji časte i svečano proslavljaju Isusov rođendan, daruju mu barem jednu izgubljenu dušu tijekom dolazeće 2010. godine. Možemo li ga time obradovati? Kao što i nas bližnji obraduju nekim velebnim darom za naš rođendan.

Evo, drage sestre i cijenjena braćo, potrudimo se svi zajedno da obradujemo dragog nam Isusa, koji nije više u štalici, nego sjedi zdesna Bogu Ocu, time što ćemo mu darovati barem jednog spašenog grješnika, za kojeg je On umro i uskrsnuo.

Neka vas radost Isusova rođenja ispunjava tijekom cijele dolazeće godine.

Vaš po vjeri u Isusa Krista,

Dr. Branko Lovrec, BC Zagreb,

Počasni predsjednik SBC u RH

Draga braćo, sestre i svi čitatelji! Neka Krist, rođen u Betlehemu, raspet, uskrsli i proslavljen bude naša radost u tugama, snaga u borbama, mir u tjeskobama, pobjeda u bitkama, u sumnjama vjera, nada za život i vječnost. Neka u nama drugi mogu vidjeti Krista prisutnoga i danas u ovom svijetu. Neka naši životi budu zvijezda vodilja Kristu. U ime Baptističke crkve Pakrac i u svoje osobno, želim vam svima svako dobro od Gospodina, zdravlje duše i tijela. Svaki Božić neka nas usmjeri bliže Kristovu

ponovnom dolasku u slavi i susretu s njim.
U Kristovoj ljubavi,
Timothy-Ivan Špičak, pastor BC Pakrac

Cijenjeni vjernici,
Neka radost i mir prvog Božića bude s vama i vašim obiteljima u toku nastupajuće nove godine! Ljubimo se bratskom ljubavlju, živimo gledajući na Krista!

Baptistička crkva iz Severina na Kupi

U vrijeme ovih božićnih i novogodišnjih blagdana, dok se svi zajedno prisjećamo rođenja Isusa, anđeoske pjesme i pastira betlehemske poljana ... moja je molitva kako bi u srcima svakog pojedinca i obitelji uistinu bio rođen Spasitelj – Krist, Gospodin ...

Neka sam Bog obasja one koji prebivaju u tami, a korake svih nas neka upravlja na put mira i u novoj 2010. godini ... Blagoslovljen Božić i Sretna nova 2010. godina ...

Nathanael Špičak, pastor BC Koprivnica

Što poručiti za Božić kad svi ili većina ljudi koriste riječ »sretan«. Kako nekom učiniti, a i sam biti sretan? Za mene je najveća sreća kad nekom mogu nešto učiniti i kod njega uočiti sreću. Kad nekoj osobi mogu pokloniti vrijeme, nekom biti na raspolaganju. Jednostavno poslužiti bližnjem svom. Kako je kazao i Albert Schweitzer: »Najsretniji su oni ljudi koji su naučili služiti ...« Pa i Isus je sam, lišivši se slave, došao među nas naučiti nas služiti. Evo, uoči božićnih blagdana razmišljam o tom i želim svima od srca sretan i blagoslovljen Božić!

Tomo Hamp, đakon BC Požega

Neka vas Gospod blagoslovi svakim duhovnim blagoslovom dok se sjećate njegova dolaska na zemlju. Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!

Jovica Sućura, đakon i voditelj baptističkih crkava u Glini i Kozaperovici

Neka na prvom mjestu dugačke liste želja koju u našoj duši stvara »božićni ugođaj« kupnje, ove godine bude Onaj koji nam je u Sinu sve dao. Ne htjeti ništa osim njega koji jedini hoće i može utažiti žeđ naše duše. Neka nam ovaj Božić bude podsjetnik i snažan poticaj da ga ljubimo cijelim svojim bićem i svim svojim vremenom.

Giorgio Grlj, pastor BC Rijeka i predsjednik Skupštine SBC u RH

I ove će godine mnoštvo ljudi nastojati blještavilom božićnih drvaca i pregrštom darivanja nastojati postići doživljaj topline, mira i zajedništva, ali neće uspjeti.

Kao kršćani, mi ćemo biti u njihovoj neposrednoj blizini. Naša je odgovornost pred Bogom, napose u ovom izazovnom i vrlo tjeskobnom vremenu, napraviti korak više – riječima i djelima svjedočiti jedinu Istinu:

Dar Božji došao je među ljude da ih spasi i nastani se u njihovim srcima.

Neka nam Duh Gospodnji podari dovoljno ljubavi, mudrosti i snage za odvažno navještanje Mira kojega samo on može dati.

Dražen Radman, pastor BC Split

Jedna istočnjačka izreka kaže: »Kad čovjek uzgaja cvijeće, njegov mu miris prodire u odjeću«. Biblija upravo to tvrdi u 2 Kor 2,15, da smo Kristov miris među ljudima. Zato želim svim čitateljima Glasa Crkve da se u nadolazećoj godini posebno druže s Kristom i njeguju to zajedništvo kako bi oko sebe mogli širiti nebeski miris njegove prisutnosti.

Miloš Komanović, pastor BC Sisak

Drage sestre i braćo,
Prorok Izaija u 9. poglavlju veli: »Jer, dijete nam se rodilo, Sina dobismo«.

Bliži nam se Božić, a ovaj svijet još uvijek nije bolje mjesto nego što je to bio prije 2000 godina. Još uvijek nema mjesta za Boga u njemu. »Svoji« ga još uvijek ne primaju, a posljedice tog čina snažno osjeća cijeli svijet. Ljudi stenju u okovima grijeha, pipaju po mraku, čitavo stvorenje uzdiše ... Iako svijet lagano klizi u propast, riječi proroka Izaije još uvijek bude nadu i donose utjehu.

Teško je – a Dijete nam se rodilo
Ne vidimo izlaz – a Sina dobismo
Ne znamo kamo bismo se okrenuli – a on je Savjetnik divni

i osjećamo se nemoćni pred zahtjevima i izazovima današnjice – a on je Bog silni
Ne možemo pobjeći svojim vremenskim ograničenjima – a on je Otac vječni

Teško pronalazimo toliko potrebni mir – a on je Knez mironosni

Njegovu miru i kraljevstvu nema kraja, a sve zbog privržene ljubavi Jahve nad vojskama. To je radosna vijest i ovog Božića. Neka vam ona donese blagoslov, toplinu i ohrabrenje za dane koji su pred nama.

U Kristu,

Toma Magda, pastor BC Osijek i predsjednik SBC u RH

Iz razgovora s ljudima čujem da će ovaj Božić za mnoge biti recesijski. Pa ipak vam, u ovoj kratkoj božićnoj poruci, želim reći nešto o darežljivosti i u recesiji. U ovome imamo zorni primjer u našem Spasitelju: »Ta poznate darežljivost Gospodina našega Isusa Krista! Premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite.« (2 Kor 8,9)

Krist, koji je bio bogat i čijoj je moći i vlasti sve podloženo, dragovoljno je postao siromašan. Uzevši na sebe ljudsku narav, odrekao se svega. Neimaština i oskudica dočekala ga je odmah nakon što je rođen. Bio je potom i beskućnik: »Lisice imaju jazbine, ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje bi glavu naslonio.« (Lk 9,58).

Sestre i braćo, kažu nam da će recesija još potrajati. No ako pripadamo Isusu i ako ga nasljeđujemo, ona ne smije stisnuti i zatvoriti naše srce, nego ga otvoriti božićnoj milosti kako ne bismo u ovoj kušnji izgubili svoje kršćansko pouzdanje i radost. Milošću Božjom i krajnje siromaštvo može roditi bogatom darežljivošću! Čestit Vam Božić i puna nade 2010. godina.

Mihal Kreko, pastor BC Zagreb, Malešnica

Razmišljajući o božićnim blagdanima i o svoj gužvi oko kupovine darova misli mi padaju na poruku anđela koji pjevaju »Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!«

U svoj toj gužvi nema mira, a niti slave Bogu, zato mi se misli vraćaju na Čintu gdje uz pjesmu cvrčaka, miris borove šume i šum mora zavlada mir u srcu slaveći Boga. U ovo božićno vrijeme to je za mene prava božićna slika. Želim vam svima mir u srcu i pjesmu slave našem Bogu – Sretan Božić!

David Dobutović, pastor BC Andrijaševci i voditelj kampa Činta na Ugljanu

Drage sestre i braćo,
Neka vas tijekom ovih blagdana Gospodin ispuni zahvalnošću i dā vam svjež uvid u njegov neopisivi dar nama u Isusu Kristu. Preporučujemo vas Bogu i riječi njegove

milosti koja vas može izgraditi i dati vam baštinu među svima posvećenima.

Pastor Daniel McKenzie i BC Dubrovnik

Draga braćo i sestre,

Ovo nije obična božićna čestitka, nego iskrena želja i molitva nebeskom Ocu da Vas osnaži u vjeri i podari Vam radost u službi za njegovo kraljevstvo, jer Isus je i Vaš »Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni« (Izaija 9,5).

**Pastori Jonatan i Nikola Vukov
i BC »Emanuel« Varaždin**

Neka svjetlost Božića, Isus, zasvijetli još mnogim ljudima.

Neka ljubav Božića, Isus, zapali još srca mnoga.

Neka radost Božića, Isus, donese osmijeh na licima.

Neka mir Božića, Isus, podari mir svima vama koji ljubite Boga.

Danijel Jurman-Kovačić, đakon BC Cerna

Utjelovljenje Isusa Krista toliko je konkretno Božje djelo da se ono ne može ničim ni sakriti, ni zasjeniti. U nejasnom i nesigurnom, dokeo-gnosis svijetu, Ivan jasno i sigurno piše:

»Isus Krist došao je u tijelu. Što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli, što smo promatrali i što su naše ruke opipale o Riječi života – da, život se očitovao, mi smo ga vidjeli i svjedočimo za nj, i navješćujemo vam život vječni...« (1 Iv 4,2; 1,1-2)

**Damir Pintarić, pastor BC »Betanija«
Čakovec**

»Sigurna je riječ i zaslužuje punu vjeru: Krist Isus dođe na svijet da spasi grešnike.« (1 Tim 1,15)

Draga braćo i sestre u Kristu, neka nas sve, u ovo vrijeme kada se prisjećamo Isusova dolaska na ovaj svijet, ova riječ potiče da ne izgubimo iz vida razlog njegova dolaska

– spasenje grešnika. Neka taj cilj bude i naša vodilja u službi za njega i u Novoj godini.

Želimo vam svima radosne Božićne blagdane i blagoslovljenu novu 2010. godinu.

Baptistička crkva Dubrava Zagreb

Sa svih strana pritišće nas tama i podsjeća na vrijeme proroka Izaije. Dok ovih dana biramo, tražimo savjete i nova rješenja, moja je molitva i želja da naš pogled usmjerimo na »...dijete koje nam se rodilo...«, Savjetnika divnog, Boga silnog, Oca vječnog, Kneza mironosnog. (Izaija 9,5)

Nenad Kovačević, pastor BC Mačkovec

Blagoslovljen Božić te izobilje Njegova svjetla, od srca vam želim.

Zdenko Horvat, pastor BC Zagreb

U početku stvaranja reče Bog: »Neka bude svjetlost!« I bi svjetlost koja se odijelila od tame, i tako nastade dan obilježen jutarnjim praskozorjem i smirajem pred nastupajuću noć.

I reče Bog iznova: »Neka bude Svjetlo!« I bi Svjetlo, koje svijetli u tami, i tama ga ne obuze, Svjetlo istinsko, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka, dođe na ovaj svijet. Riječ utjelovljena koja se ušatorila u ljudski rod, našu zbilju, Emanuel – s nama Bog.

Braći i sestrama, članovima naših zajednica od srca želim da nas Svjetlo betlehemske obasja u ovim danima čudesne radosti i topline nebeske ljubavi dok iščekujemo našega Spasitelja, Gospoda Boga – Krista Isusa, koji ima ponovno doći.

**Ladislav Ružička, pastor BC Karlovac
za baptističke crkve u Karlovcu, Dugoj
Resi, Plaškom i Blatima**

Dragi u Kristu, sjećanje na rođenje našega slavnoga Boga i Spasitelja Gospodina Isusa Krista vrijeme je za slavlje. Prigoda je to za svježe otkrivenje i zahvaljivanje Ocu nebeskom, za nevjerojatnu, milosrdnu ljubav koju nam poklanja u svom Sinu.

Neka nam ovaj Božić bude poziv da se prostremo u klanjanju pred Božjim Sinom, koji je postao čovjekom; da po vjeri u Njega mi postanemo sinovi i kćeri Božje koji utjelovljuju nesebičnu ljubav za druge. Zato neka ovoga Božića Bog bude slavljen, ne samo jer se u Kristu rodio u punini vremena u Betlehemu judejskom, nego se rodio i u Betlehemu našega srca.

Draga braćo i sestre od srca vam želim sretan i blagoslovljen Božić. Dopustimo Kristu – rođenom, raspetom, uskrsлом i proslavljenom – da u našim srcima ne bude samo »mali« Božić, nego veliki Bog i Gospodar koji kraljuje u nama i širi kroz nas svoje Kraljevstvo. Neka milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Duha Svetoga bude s nama svima u narednoj godini.

Darko Mikulić, pastor BC Slavonski Brod

Dragi u Kristu,

U ovom teškom vremenu obilježenom globalnom krizom želimo se prisjetiti radosne vijesti: »Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin« (Lk 2,11). Ova vijest i danas razgaljuje naša srca i ohrabruje nas da koračamo naprijed. Braća i sestre iz Daruvara žele svakom Božjem djetetu na sjeveru, jugu, istoku i zapadu »Li-jepe naše« obilje Božjih blagoslova, srce puno radosti i Božje ljubavi. A vama koji ovo čitate a ne poznajete Isusa kao svoga osobnog Spasitelja, želimo da se Isus baš ovoga Božića rodi i u vašem srcu.

Ivan Špičak, pastor BC Daruvar

Neka Svjetlo istinito osvjetli naše putove kako bismo hodili u pravednosti, istini i ljubavi u danima koji su pred nama.

Svim čitateljima Glasa Crkve želim radosan Božić i blagoslovljenu novu 2010. godinu.

Željko Mraz, Glavni tajnik SBC u RH

Dok proslavljamo Krista rođenog u Betlehemu, njegujemo nadu koju imamo u spoznaji da je naš Gospod živ, živimo u radosti njegove prisutnosti među nama i hodimo u ljubavi koju nam je iskazao darovavši nam svoje najbolje. Blagoslovljeni neka su nam dani, podareni milošću Gospodnjom!

Franjo Špičak, pastor BC Sirač

Zahvala suradnicima

Vijedni dopisnici IBE-e i Glasa Crkve – Damir Pintarić, Danijel Jurman-Kovačić, Darko Mikulić, David Dobutović, Davor Šeba, Edita Turinski, Elena Petrušić, Jovica Šućura, Mihaela Vojnić-Hajduk, Miloš Komanović, Mirta Horvat, Momir Blažek, Timothy-Ivan Špičak, Vesna Brezović, Zdravko Konecky, Zorica Levačić-Vidović kao i svi oni koji se uključuju ili će se još uključiti – pridonijeli su ažurnosti i kvaliteti našega međusobnog informiranja i povezivanja. Zahvaljujemo im na trudu!

POGLEDI I OSVRTI – Uređuje Ruben Knežević

Godina 5(2009), Broj 3(7).

U ovoj rubrici obrađuju se biblijsko-teološke, crkvenopovijesne i razne vjersko-kulturne teme s aspekta protestantske misli i prakse te u kontekstu promišljanja baptističkoga vjerskog i društvenog identiteta. Priloge slati na adresu uredništva: Zagreb, Radićeva 30, ili mailom na ruben.knezevic@gmail.com

Prošle i ove godine svojedočili smo značajnim obljetnicama nekih naših crkava. O obljetnici pakračke crkve i crkava na Banovini pisali smo u prošlom broju. U ovom broju donosimo kraće povijesne osvrtne o baptističkim crkvama u Dugoj Resi i Cerni, a povodom 70. obljetnice izgradnje molitvenih domova u tim mjestima. O obljetnicama naših drugih crkava pisat ćemo u sljedećim brojevima.

Po prvi je puta ove godine održan u Hrvatskoj međunarodni znanstveni simpozij u cijelosti posvećen tematici i značaju reformacije na hrvatskom prostoru u 16. stoljeću. Uz vijest o održanom skupu donosimo i sažetak uvodnog izlaganja prof. dr. Alojza Jembriha koji je svojom vrijednom zauzetošću izuzetno doprinio revalorizaciji reformacijskog naslijeđa na našim prostorima.

U *Egzegetskoj bilješci* Nela Horak-Wiliams donosi vrijedna egzegetsko-prevoditeljska zapažanja o riječima s betlehemske poljana, a rubriku »Pogledi i osvrti« zaključujemo prikazom novih izdanja knjiga i časopisa te osvrtima na važnija kulturna događanja u našim krugovima.

Stoljeće djelovanja ceranskih baptista

BC Cerna – 70. godišnjica izgradnje molitvenog doma

Ove je godine Baptistička crkva u Cerni obilježila prošlogodišnju 70. obljetnicu izgradnje crkvene zgrade. Molitveni dom u Cerni svečano je otvoren davno 28. kolovoza 1938. (iste su godine otvoreni i molitveni domovi u Severinu na Kupi i Dugoj Resi). Baptističko djelovanje u Cerni započelo je, međutim, gotovo četrdesetak godina prije i nerazdvojivo je povezano s baptističkim počecima u ostalim mjestima Istočne Slavonije, prvenstveno u susjednim Andrijaševcima.

Već na prijelazu 19./20. stoljeća djeluju na području Istočne Slavonije mađarski baptistički propovjednici iz Kiskunhalsa: Sömel Seres, Sándor Somogyi, Janos Banković i drugi. Njihovim svjedočenjem obratio se József Kalmár u Somboru. J. Banković i J. Kalmár počeli su djelovati u Cerni i cijeloj okolici: Andrijaševcima, Retkovcima, Mikanovcima, Mirkovcima i Vinkovcima. Zapis o prvim krštenjima navode 1906. i (li) 1908. (Andrijaševci), a navodi se da je prvo krštenje u Cerni održano 1909. kada je Sándor Csalagdy iz Andrijaševaca krstio tri vjernika. Zabilježena su krštenja u Cerni i 1911. i 1914. Kako je rad u Cerni

bio usko povezan s onim u Andrijaševcima, vjernici iz oba mjesta usko su surađivali, a novoobraćenici se krstavaju u jednom i drugom mjestu, već prema prigodi, a također i u ostalim crkvama u okružju. U 1930-im godinama u Cerni i okolici djeluje Tomo Dobutović, a jedno vrijeme i Veličko Stamenković.

Neki izvori navode da su u godinama 1921., 1922. i 1924. održana u Cerni krštenja, po jedna osoba svake godine. 1920-e i 1930-e godine 20. stoljeća svjedočile su procvatu ceranske baptističke zajednice. Katolički svećenik I. Jakšić navodi u svojim zapisima da je »selo skoro postalo baptističko«, misleći vjerojatno na ovo razdoblje. Prva veća vijest o Cerni pojavljuje se 1932. u *Glasu Evanđelja*: T. Dobutović javlja o održanom krštenju 10. 7. 1932. u rječici Bosut u Cerni. Kršteno je petero vjenika, a bogoslužnja su održana u dvorištu obitelji Sorček i kući obitelji Kiraly, gdje se crkva prvotno okupljala. Iste je godine održano još jedno krštenje, a u lipnju 1933. Vinko Vacek, predsjednik tadašnjeg baptističkog saveza u Kraljevini Jugoslaviji, posjetio je s dr. E. Gillom, predstavnikom američkih baptista, Andrijaševce i Cernu te krstio 11 vjernika pred oko čak tisuću nazočnih. Krštenja su također održana 1934., 1935. i 1937.

Sredinom 1930-ih Cerna postaje jedno od pet baptističkih središta u Hrvatskoj, formalno proglašeno »Baptističkom crkvenom općinom« (uz Daruvar, Zagreb, Mačkovec i Kraljevi Grabovac). Pod ceransko okružje pripadale su tada misijske stanice Tavankut, Vinkovci, Andrijaševci, Gradište, Piškorevci, Sredanci i Brod na Savi.

Ceranski baptisti već 1935. razmišljaju o gradnji molitvenog doma koji je, nakon nekoliko godina, sagrađen i otvoren 28. 8. 1938. Godinu prije održana je u Cerni savezna konferencija s delegatima iz cijele Jugoslavije, a 1939. savezna omladinska konferencija, kao i sastanak baptističkoga sestrinskog udruženja na kojemu je

ustanovljen organizirani baptistički sestrinski rad na području tadašnje Jugoslavije.

Uoči 2. svjetskoga rata Ljudevit Drobny je okružni propovjednik i djeluje iz Vinkovaca. U ratno vrijeme baptističko je djelovanje zabranjeno, a crkvena zgrada u Cerni konfiscirana je i prenamijenjena.

Poslijeratno djelovanje značilo je u početku novi polet, ali i skoro suočenje s unutarnjim problemima, posebice rascjepom i prelaskom dijela vjernika u drugu denominaciju sredinom 1950-ih godina. U razdoblju poslije 1945. na području Istočne Slavonije djelovali su propovjednici koji su skrbili za sve crkve u okružju: Stjepan Dominić (1946.–1955.), Josip Sudar (1956.), Tomo Zabrdac (1959.–1968.), Josip Horvat (1968.–1978.), Stevo Dereta (1974.–1982.), Želimir Srnc (1983.–1987.) i Toma Magda (1987.–2004.). U novije vrijeme u okružju djeluje više punovremenih propovjednika: David Dobutović u Andrijaševcima (od 1994.) te u Osijeku Luke Seamon (2003.–2007.) i od 2009. ponovno Toma Magda, dok u Slavonskom Brodu djeluje od 1999. Darko Mikulić. U ceranskoj baptističkoj crkvi starješinsku službu obavljali su poslije 1945. Jozo Godanj, Josip Rohaček i Augustin Jurman-Kovačić. Crkvu danas vodi Danijel Jurman-Kovačić koji je 2000. ordiniran za đakona, na kojoj se službi nalazi i danas. Godine 2001. crkvena zgrada u Cerni temeljito je obnovljena, kada su postavljeni novi strop i krov, a u razdoblju 2007. – 2009. srušena je stara i podignuta nova pomoćna dvorišna zgrada.

Danas ceranska baptistička crkva ima 25 članova uz nekoliko djece i povremenih posjetitelja. Njeguje se trajna suradnja s ostalim baptističkim i evanđeoskim crkvama u okružju, a svake se posljednje nedjelje u mjesecu već gotovo dva desetljeća održava zajedničko bogoslužje triju ceranskih protestantskih crkava. (rk)

Duga dugoreška baptistička resa

BC DUGA RESA – 80. godišnjica crkve i 70. godišnjica izgradnje molitvenog doma

Godine 1924. doselio se u Dugu Resu Emanuel Švorc sa suprugom Terezijom i devetoro djece. Bili su podrijetlom Česi, kršteni u Pragu. Već od 1925. započinju rad na formiranju baptističke crkvene stanice i povezuju se s najbližom baptističkom grupom koja djeluje u Rosalnici, blizu Metlike u Sloveniji, a vodi je Antun Starc. Tako su 1925. u ondje kršteni njegova kćerka Marta i Magdalena Majer. Krstio ih je baptistički propovjednik Vinko Vacek. On 1926. posjećuje Dugu Resu u dva navrata, a pridružuju mu se i Jovo Jekić, Antun Starc iz Slovenije te još neka braća i sestre iz Zagreba. Bogoslužja su održana u domu obitelji Švorc, a nekoliko se osoba obratilo. Koncem 1926.g. u D. Resi boravi i lički propovjednik Đuro Vezmar, a tada se pojavljuju i prva ozbiljnija protivljenja katoličkog svećenika. Daljnja najranija krštenja dugoreških vjernika zabilježena su 1927. u Daruvaru (jedna vjernica) i Mošćenici (šest vjernika) te 1928. u Begovcu (tri vjernika). Godine 1927. zajednica u D. Resi organizirana je kao misijska stanica Baptističke crkvene općine u Bačugi, a novom saveznom reorganizacijom u 1930-im godinama priključena je Baptističkoj crkvenoj općini u Zagrebu.

Baptistička crkva u Dugoj Resi osnovana je 1928. Posjećuju je i nadalje spomenuti misijski radnici. Bogoslužja se i nadalje odvijaju u domu obitelji Švorc, sve do njihova preseljenja u Beograd, krajem 1929. (E. Švorc preminuo je ondje 1933.). Zajednica u D. Resi lijepo se razvija, a vodstvo je 1929. povjereno Janku Matešiću. Godine 1935. kupljeno je zemljište za molitveni dom, u lipnju 1938. ishodovana je dozvola za gradnju, a molitveni dom svečano je otvoren iste godine, 16. listopada 1938. Prva omladinska konferencija održana je u D. Resi 1940.

Tijekom Drugoga svjetskog rata (1942.–1944.) vlasti NDH zapečatile su crkvenu zgradu, a vjernici su se okupljali kod obitelji Lauš. Poslije rata molitveni je dom ponovno otvoren, a crkva nastavlja svoj dinamičan rast u mjestu i okružju. Godine 1948. starješinsku službu preuzima Ivan Sečen (1907.–1991.) i predano je obavlja do 1987. kada njegov rad dalje nastavlja Petar Turkalj.

Početkom 1960-ih u Karlovac doseljuju obitelji Vuletić i Blažek i započinju rad na osnivanju tamošnje baptističke crkve. U početku pohađaju bogoslužja u D. Resi, a

1965. otvoren je molitveni dom u Karlovcu, također uz veliku pomoć dugoreških vjernika. Suradnja s karlovačkom crkvom tijesno se odvija i svih narednih godina sve do u najnovije doba, posebice što u Karlovcu od 1967. djeluju i punovremeni pastori: Janoš

Tijekom Domovinskog rata crkva je opstala i djelovala, navješćujući evanđelje u slozi i ljubavi te djelujući na humanitarnom planu preko humanitarnog društva »Moj bližnji«.

Predano djelovanje crkve nastavlja se i unutar Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj. Godine 2002. Vladimir Bašić ordiniran je za službu đakona, a tijekom 2005. u crkvi je djelovao Slađan Malina kao pomoćni pastor.

Godine 1998. kupljeno je zemljište za dogradnju crkvene zgrade, radovi su započeli 2002., a najveći dio poslova do danas je dovršen. Dana 19. listopada 2008. uz pristunost predsjednika SBC u RH Tome Magde i glavnog tajnika Željka Mraza svečano je obilježena 80. godišnjica osnivanja dugoreške baptističke crkve i 70. godišnjica izgradnje prvoga molitvenog doma, a video-zapis sa svečanosti dostupan je na prigodno izdanom DVD-u. Istoga je dana održane i krštenje Ivana Švorca, unuka osnivača BC Duga Resa Emanuela Švorca.

Danas BC Duga Resa ima četrdesetak članova, a crkva i nadalje nastoji »upinjati se k boljem, višem, smislenijem, a prije svega duhovnijem poimanju svoje povijesne uloge, koju je od Boga dobila u naviještanju toga Istinog svjetla – Isusa Krista.« (rk)

Varga, Josip Sudar, Stevan Vuletić i Ladislav Ružička. Potonji, prigodom svoga dolaska 1988., jedno vrijeme i živi u D. Resi.

U razdoblju od 1989. – 1990. crkvena je zgrada temeljito obnovljena i svečano otvorena 9. rujna 1990. Vjernici su se za vrijeme radova okupljali po kućama ili u karlovačkoj crkvi.

Održan međunarodni znanstveni skup »Reformacija i njezin odjek u hrvatskim zemljama«, prvi takve vrste u Hrvatskoj

Na inicijativu i uz idejno-organizacijsko vodstvo prof. dr. sc. Alojza Jembriha s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu te uz koordinaciju dr. sc. Marine Miladinov s Teološkog fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« u Zagrebu, a u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta za humanistične studije na Primorskom Koper (Republika Slovenija) i Teološkoga fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« u Zagrebu, te suorganizaciji Pučkog otvorenog učilišta »Augustin Vivoda« (Buzet), Katedre čakavskog sabora Buzet i Grada Buzeta, održan je 29. do 31. listopada u Zagrebu i Buzetu međunarodni znanstveni skup »Reformacija i njezin odjek u hrvatskim zemljama«, prvi takav skup posvećen izričito tematici reformacije na hrvatskom prostoru. Skup je organiziran

povodom 450. obljetnice prihvaćanja Konzulova prijevoda Novoga Testamenta (1559.) i 430. obljetnice smrti Antuna Dalmatina i Stipana Konzula.

Primarni je cilj skupa bio razdoblje od 1517. do 1608. godine – dakle, od javnoga Lutherova nastupa u Njemačkoj pa sve do godine kada je Hrvatski sabor donio odluku o isključivom priznavanju katoličke vjeroispovijesti u hrvatskim zemljama. Međutim, jednaka je pozornost pridana i temama vezanim uz recepciju reformacije u kasnijim razdobljima, kao i protureformacijskim strujanjima. Obrađivanjem različitih tema o reformaciji u Hrvatskoj nastojalo se poboljšati znanstveni diskurs o tom ključnom razdoblju povijesti ove regije, kao i potaknuti na temeljitije izučavanje još uvelike neistraženih primarnih izvora, posebice književno-jezične baštine hrvatskih prevoditelja u Urachu.

Prvi dio skupa održan je 29. listopada na Hrvatskim studijima u Zagrebu u dvorani »Zagreb« na Borongaju kada su obrađene sljedeće teme: A. Jembrih /uvodno izlaganje/, *Uvod u hrvatski prevoditeljsko-izdavački pothvat oko Novoga Testamenta [1561. – 1563.]*; Mijo Korade, *Katolički misionari prema reformatorima u turskim krajevima na Balkanu (16.-17. st.)*; Ivan Zvonar, *Bučarovo viđenje protestantizma i katoličke obnove u Sjevernoj Hrvatskoj*; Stjepan Damjanović, *Jezične razlike između glagoljičnoga i ćirilichnoga izdanja uraškoga Novoga testamenta*; Gordana Čupković, *Jezik odlomka glagoljskoga Katekizma u kontekstu reformacijskih pokušaja izgradnje književnoga jezika*. Skup je potom preseljen u Narodni dom u Buzetu gdje je 30. listopada nastavio rad u sklopu prigodnog programa »KONZUL(tacije)«.

Nakon pozdravnog slova buzetškog gradonačelnika Valtera Flege i prodekanice Teološkog fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« dr. sc. Lidije Matošević, održano je i predstavljanje pretiska ćirilichnoga Novog testamenta (1563.), već ranije predstavljenog u Zagrebu. Skup je potom nastavio rad sljedećim izlaganjima: Hrvoje Petrić, *O reformaciji u slobodnim kraljevskim gradovima i privilegiranim trgovištima Hrvatsko-slavonskog kraljevstva*; Đuro Franković, *Grgur Mekinić i reformacija kod Hrvata u Zapadnoj Ugarskoj*; Alojz Jembrih, *Polemika Fancev – Bučar, et alia o hrvatskoj reformaciji*; Slaven Bertoša, *Reformatorski biskup Pietro Paolo Vergerio (1648.-1565.) – lik i djelo*; Marina Miladinov, *Vergerijeva kritika kulta svetaca i Gospe od Loreta – lokalni kontekst*; Salvator Žitko, *Vergerijeva povezanost s slovensko in hrvaško reformaciju ter njegov lik v ocenah literarnozgodovinske stroke*; Zoltan Rokay, *Platon bei Flatus Illyricus*; Petra Mutlová, *Re-editing Flacius: The 1558 Nuremberg Edition of Hus' Commentary on the Psalms and its Modern Successor*; Alojzija Tvorić, *Leksik Matejeva i Ivanova evanđelja u Novom testamentu – ćirilichko (1563.) i glagoljičko (1562./1563.) izdanje*; Maja Čutić Gorup, *Reformacija u Pazinskoj knežiji*.

U sklopu buzetške manifestacije otvorena je i izložba o Konzulu i njegovu vremenu pod nazivom »Edne malahne knjige«, a Dramski studio Pučkog otvorenog učilišta izveo je suvremeno koncipirano manje dramsko prikazanje »U potrazi za izgubljenim Konzulom«.

Međunarodni skup o reformaciji završen je 31. listopada stručnim izletom »Putovima glagoljaša: Buzet-Roč-Aleja glagoljaša-Hum« (rk)

Egzegetska bilješka

Riječi s betlehemskih poljana (Lk 2,13-14)

Nela Horak-Williams

Nenadano se pred prestrašenim pastirima na betlehemskim poljanama s anđelom pojavljuje mnoštvo nebeske vojske. Anđeli se uvijek pojavljuju u velikim događajima. Sada je tu vojska anđela – στρατιά, uobičajeni vojnički izraz. Ali, za razliku od obične vojske, ova vojska navješćuje mir:

»Slava na visinama Bogu,
a na zemlji mir ljudima,
miljenicima njegovim!«

Molitva anđela spaja ono što započinje u nebu s onime što se događa na zemlji – »kako na nebu tako na zemlji!«, kao što je rečeno u Molitvi Gospodnjoj u Mt 6,10. Isusov je dolazak u isto vrijeme događaj nebeski i zemaljski i prožima te dvije dimenzije.

Riječ za »slava – δόξα« u klasičnom grčkom znači »mišljenje, ugled, čast«, a u hebrejskom *kabod*, כָּבֹד – »moć, veličanstvo, sjaj svjetla, tj. biti težak, jak, slavan«.

Rupčić u komentaru svoga prijevoda u 5. izdanju ovako obrazlaže tu »težinu«: »Punina toga hebrejskog značenja krije se u grčkoj riječi δόξα = slava kojom se u SZ označuje sam Bog. Prema tome, Božja je slava u prelijevanju njegova nutarnjeg bogatstva, koje Isusovim rođenjem dolazi do zemlje.«

Slava na nebu, a na zemlji mir – εἰρήνη – šalom, שָׁלוֹם. Mir kao punina svih dobara, ne samo odsutnost rata. Evo što ponovno o tome kaže Rupčić: »Šalom je podloga za εἰρήνη; u hebrejskom to označuje puninu svih dobara. Idealan je život zamišljen kao šalom koji uključuje zdravlje, bogatstvo i sreću. Na to su mislili Židovi kad su tom riječju pozdravljali. Njom se poslužio anđeo da navijesti ljudima kako im Bog daje savršeno zdravlje duše i tijela u nazočnosti Sina Božjega. Mir je također ime Bogu.«

Skoro svaka riječ u ovome tekstu ima svoju težinu tj. bremenita je značenjem. Tako i riječ za miljenike Božje. Doslovni bi prijevod najstarijih i najboljih rukopisa (za razliku od Karadžića i Novoga zavjeta prema Prihvaćenom tekstu, gdje stoji »prema ljudima dobra volja«) glasio

»ljudima dobre volje, dobrohotnosti, blagonaklonosti«. Gramatički, to je kvalitativni genitiv, semitizam, kojime se opisuju nečije osobine. Prema tome, to su ljudi koji se Bogu sviđaju, s kojima je Bog zadovoljan – njegovi miljenici. Ljudi kao predmet njegove dobrohotnosti, Božji povlaštenici. Milost je Božja ponuđena svim ljudima (prema bilješkama *Ekumenskog prijevoda Biblije*).

Zanimljiva je riječ za »dobru volju« – εὐδοκία. Etimološki, tj. korijensko značenje = dobro se činiti, dobro izgledati. U tom bi smislu »blagonaklonost« ili »dobrohotnost« bio najtočniji prijevod, kao dobra želja, volja, namjera da se dobro izvrši. Ista se riječ još pojavljuje u Ef 1,5,9; Fil 1,15 i 2,13; 2 Sol 1,11, a u glagolskom obliku u Mt 11,26.

»Eudokia nije »dobra volja« ljudska, nego Božja. Ljudi se spasavaju odlukom slobodne Božje volje koja nije uvjetovana ljudskom »dobrom voljom« i zaslugama prije izbora. U pogledu spasenja, svaki je čovjek nitko i njegova »dobra volja« nije ništa bez Božje milosti koja se tek po Isusu dijeli ljudima.« (Rupčić)

Prof. dr. sc. Alojz Jembrih

Uvod u hrvatski prevoditeljsko-izdavački pothvat oko *Novoga Testamenta* [1561. – 1563.]

(Autorizirani sažetak Uvodnog izlaganja na Međunarodnom znanstvenom skupu: *Reformacija i njezin odjek u hrvatskim zemljama*).

Bez obzira na neke od dosadašnjih konstatacija kojima se hrvatski protestantski pokret [reformaciju] htjelo prikazati nevažnim čimbenikom u kulturnoj povijesti Hrvatske, ipak držim da ima više čimbenika zbog kojih o tome kulturnome fenomenu hrvatske i europske povijesti valja iznova govoriti. Upravo je ovaj Međunarodni znanstveni skup prigoda za to. To je prvi, uopće u Hrvatskoj, takav skup na kojemu je tema reformacija.

Htjeli smo da se takav skup održi baš ove godine (2009.), i to prvenstveno zbog najmanje triju važnih obljetnica vezanih uz reformaciju u Hrvata. U podnaslovu je ovoga skupa navedeno da se on održava: Povođom 450. obljetnice prihvatanja Konzulova prijevoda *Novoga Testamenta* (1559.) i 430. obljetnice smrti dvojice najbližih suradnika na tome poslu, Stipana Konzula i Antuna Dalmatina (1579.). Tim obljetnicama treba dodati još jednu, a to je 400. obljetnica prve tiskane knjige Grgura Mekinića (†1617.) *Duševne pesne* ... (1609.) na tlu današnjih gradišćanskih Hrvata, tadašnjoj Zapadnoj Ugarskoj.

Kolikogod se i danas čini da je pojava reformacije u hrvatskim zemljama 16. stoljeća bila tek u začetku i naišla na slabi odaziv, ipak se s književnopovijesnoga gledišta njezina vrijednost ne može prešućivati ili zaobilaziti.

Geneza reformacijske misli, koja se počela iz Njemačke probijati prema Južnim Slavenima u 16. stoljeću, otkriva istodobno i njezinu djelotvornost na tadašnjim europskim prostorima na kojima je ona nalazila plodnije tlo negoli u hrvatskim zemljama. Pritom se misli na sjeverozapadni dio južnoslavenskoga područja: Dolenjsku, Korušku, Štajersku i dio hrvatskoga etničkoga područja: Istru, Kvarnerske otoke, Dalmaciju, potom i sjeverni dio Hrvatske: Međimurje, a onda također i Slavoniju.

Glede na intenzitet i recepciju reformacijske misli na spomenutim prostorima, postojale su različite okolnosti. Dok su hrvatske zemlje u 16. st. bile izložene vlastitoj obrani od Osmanlija, dotle je u slovenskim zemljama, uz to što su bile

pod habsburškom dominacijom, prisutna borba za učvršćenje i oblikovanje slovenskoga književnoga jezika uz pomoć reformacije, a s Primožem Trubarom (1508. – 1586.) na čelu.

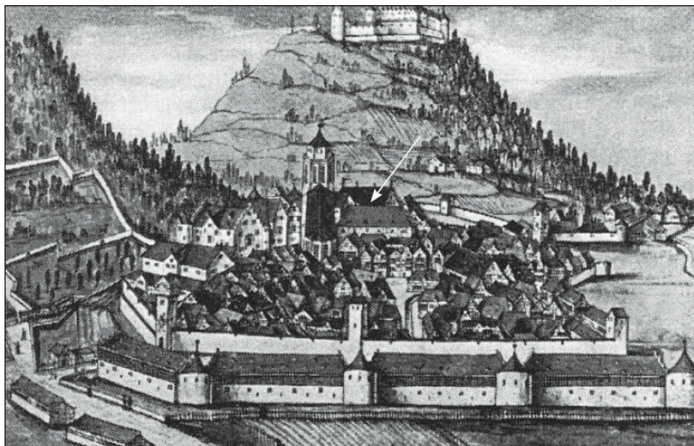
Imajući pred očima tadašnje prilike u Hrvatskoj, nije ništa neobično što je Trubar u predgovoru svojega slovenskoga NT (1557.) zapisao kako mu se smile *oba naroda slovenskih in hrvaških dežel*. Držim da je Trubarova zasluga, uopće, kad se govori o hrvatskoj reformaciji i njezinim uraškim plodovima, nezaobilazna. Trubar je 1557. priznao Vergerijev poticaj za prijevod, a bio je spreman prihvatiti se toga *zname-*

čovjek, dobro učen, koji zna hrvatski jezik i glagoljsko pismo. Budući da je u Ljubljani boravio Antun Dalmatin (†1579.), uputio se on u Urach kamo je stigao u proljeće 1561.

Da bi pokazao kolika će korist biti od takva prijevoda NT, Trubar piše caru Maksimilijanu II., 1. travnja 1560.: (...) *In vaša milost naj poleg toga ve, da sta zdaj dva hrvatska duhovnika vse moje često imenovane knjige spravila v hrvaški jezik in črke; te so mnogi Hrvati pregledali in potrdili, ter močno želijo, da se kmalu natisneju. Pravijo da bodo veliko koristile ne samo na Hrvaškem in v Dalmaciji, temveč tudi na*

Turskem do Konstantinopola in bodo napravile hrup in prepir med Turki.

Tek je sada bilo otvoreno niz problema oko priprema za tisak, jer je trebalo namaknuti znatna novčana sredstva. Trubar se obraća njemačkim knezovima, gradovima, i drugim mecenama; to isto čini i Hans Ungnad, a k tome i Stipan Konzul prikupljat će kasnije novčanu pomoć, putujući od grada do grada po Njemačkoj, razvažajući knjige tiskane u Urachu posvećene njemačkim vojvodama, knezovima i drugim dobrotvorima.

Urach (17. st.). Strjelicom je označen Amandenhof (Ungadova tiskara). Izvor: A. Jembrih, S. Konzul ..., Zg, TFMVI, 2007., str. 99.

tiga i teškega dela samo uz uvjet da mu se dodijele dva kranjska ili donjoštajerska svećenika koji bi dobro znali slovenski, latinski i njemački jezik, i k tome još dva Hrvata, *ki bi znala govoriti dalmatinski in bosanski in dobro in prav pisati hrvatski in cirilski*. Stipan Konzul (1521. – 1579.) morao je 1549. otići iz župe Stari Pazin. Nakon kraćega boravka u Ljubljani i Kranju, uputio se Trubar u Njemačku gdje se, na njegov prijedlog, prihvatio prevoditi NT iz Trubarova slovenskoga izdanja iz 1557. Konzul se toga posla prihvatio o Božiću 1557., a godine 1559. pojavio se u Ljubljani s prvim dijelom svoga prijevoda NT. Kranjski su staleži, koji su podupirali Trubara i cijeli projekt prevođenja u Urachu, odlučili da se taj ogledni Konzulov prijevod NT podastre znalcima hrvatskoga jezika i glagoljice. Povjerenstvo se sastalo u Metliki i 28. kolovoza 1559. zaključilo da je prijevod dobar, na razumljivu hrvatskome jeziku, te da bi ga trebalo tiskati glagoljicom i ćirilicom.

Zanimljivo je da Trubar već 2. siječnja 1560. piše Maksimilijanu II. da mu se uz Konzula, dodijeli još jedan iskusan domaći

Trubar je Konzula, znajući da je on vješt glagoljaš, jer je kao takav obavljao u Pazinu svoju službu u crkvi, poslao u Nürnberg da tamo dadne načiniti glagoljska slova. Od travnja do srpnja/kolovoza 1560. Konzul je uz pomoć tamošnjih majstora uspio prirediti glagoljska slova koja su bila ljepša čak od onih u Veneciji, o čemu je Trubar 1560. pisao vojvodi Würtemberskome Kristofu i kralju Maksimilijanu II.

Već se iz spomenutoga razabire Trubarova zauzetost oko zajedničkoga posla na prevođenju hrvatskoga NT i drugih knjiga. A ta zauzetost još više dolazi do izražaja u tekstu Trubarove knjižice iz 1561. u kojoj se razložno obraća Hansu Ungnadu i traži pomoć za tiskanje hrvatskih knjiga. Potom nastavlja s opisom svega onoga što kod tiskanja zahtijeva velike troškove: uređenje tiskare (dvije: glagoljičku i ćiriljičku), dovesti iz dalekih zemalja prevoditelje s obitelji, slagare, slovorezce, slovolvejce i ostale potrebne osobe, plaćati papir, uvez knjiga. Osim toga, treba tiskane knjige slati daleko preko 100 milja udaljenosti, mnogo knjiga razdijeliti, jer priprosti čovjek u slovenskim i hrvatskim zemljama, kojega Turci i drugi robe, ubog je i siromašan.

Imajući pred očima cjelokupnu sliku osobne zauzetosti Konzula, Dalmatina i drugih suradnika u Urachu, unatoč svim teškoćama na koje su nailazili, moglo bi se reći da su svi oni radili s velikim oduševljenjem, nastojeći da reformacijskom mišlju djeluju na obnovu crkve i vjere ne samo u hrvatskim, nego i u svim južnoslavenskim zemljama koje su se našle na udaru Turaka. Knjige su tiskali glagoljicom, ćirilicom i latinicom, želeći i na taj način ostvariti svoje široke namjere – o kojima je opširnije pisao Trubar u predgovoru I. dijela glagoljičkoga izdanja NT (1562./63.).

Danas, kada se iz povijesti hrvatske kulture nastoji vrednovati sve ono što je njezin integralni dio, iz takva se vrednovanja nikako ne smije isključiti tiskarsko, knjižno i prevoditeljsko uraško-hrvatsko djelovanje svih onih *Istrana i pograničnih Hrvata* entuzijasta prevoditelja koji su svojemu narodu htjeli u ruke dati *Bibliju* na njegovu razumljivu jeziku. Bili su to, uz Stipana Konzula i Antuna Dalmatina, i: Juraj Juričić (Vinodol), Juraj Cvečić (Pazin), Leonard Merčerić (Cres), Matija Živčić (Pazin), Ivan Fabijanić (Pazin), Frane Hlej (Gračišće), Ivan Lamela (Pazin), Vinko Verneković, Matija Pomazanić (Berm), Grgur Vlahović (Metlika). To njihovo djelo pobuđuje višestruki znanstveni interes: 1. u povijesti reformacije u Hrvata i u Europi; 2. u povijesti glagoljice i ćirilice (paleografije); 3. u povijesti prijevoda *Biblije* na hrvatski jezik (tekstološko-teološki vidik); 4. u povijesti hrvatskoga jezika; 5. u povijesti hrvatskoga leksika (biblijskoga); 6. u povijesti tiskarstva u Hrvatskoj i Europi; 7. u povijesti književnosti u današnjih gradišćanskih Hrvata; 8. u povijesti hrvatske književnosti (razdoblje reformacije); 9. u povijesti iluminacije tiskane hrvatske knjige 16. stoljeća; 10. u povijesti europskoga knjižarstva (distribucija knjige).

Reformacija u Hrvatskoj nije naišla na recepciju širokih razmjera, jer su društveno-politički odnosi bili takvi da to doista nije moglo ni biti. Hrvatski su plemići u Cetingradu (1. siječnja 1527.) izabrali za svoga cara Habsburgovca Ferdinanda I. koji reformaciju u svojim zemljama nije tolerirao pa ni ti plemići nisu mogli otvoreno pokazivati svoje simpatije za reformaciju. Osim toga, trebalo je organizirati braniti hrvatske zemlje od Turaka. Sve su to činjenice koje reformaciji u Hrvatskoj nisu mogle dati djelotvornu transparentnost. Ipak su brojne tiskane hrvatske knjige u Urachu, koje su danas pohranjene u europskim knjižnicama i u NSK u Zagrebu, doista dragocjeni izvor za proučavanje – a posebice oba izdanja NT (glag. 1562./3; ćir. 1563.) – u okviru ovdje spomenutih deset točaka. U tome i jest njihova filološka vrijednost.

Izbor iz recentne hrvatske protestantike

FRED B. CRADDOCK. *Propovijedanje – Umijeće naviještanja riječi danas*. Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2009., str. 247. Prevele s engleskoga Antonija Borić i Sabina Mudri.

U izdanju katoličke nakladničke kuće »Kršćanska sadašnjost« objavljen je prijevod djela »Preaching« poznatoga američkoga protestantskog teologa Freda B. Craddocka. Autor je ordinirani svećenik kršćanske crkve »Učenici Kristovi« (*Disciples of Christ*) te profesor homiletike i Novoga zavjeta na Candler School of Theology, Emory University. Predavao je na brojnim fakultetima, a također i na Southeastern Baptist Seminary u Sjevernoj Karolini.

Njegov priručnik o propovijedanju izvrsno je pomagalo i uputa propovjednicima koji se uvijek iznova suočavaju s pitanjem što reći i na koji način, a da su pri tome svjesni kako nešto reći i pretvoriti taj govor u propovijedi nije isto, nego su to dva različita momenta s bitno različitim ciljevima i metodama. (IKA/GC).

JEAN CALVIN. *De vita Christiana / O životu kršćanina*. Osijek, Evanđeoski teološki fakultet, 2009., str. 136. Preveo iz engleskog prijevoda: Mihal Kreko.

Zlatna knjižica pravog kršćanskog života prvi je put izdana 1550. godine na latinskom i francuskom jeziku pod naslovom *De Vita Hominis Christiani*, odnosno *O životu kršćanina*. Izvorno nije bila zasebna knjiga, nego dio Calvinovih *Institucija*. Zbog svoje duhovne i stvarne naravi imala je neizbrisiv utjecaj na nizozemski narod iz kojega su za vrijeme kršćanske renesanse proizašli glasoviti pisci kao što su John van Ruysbroec i Toma Kempenac. Zasigurno je pogodovala i američkim doseljenicima, puritancima i drugim skupinama koje su željele živjeti razboritim kršćanskim životom. Calvin se bavi umom, srcem i voljom, a ujedno je prvi koji detaljnije razlaže tri Kristove službe.

Jednostavni stil knjižice, duh i slikovitost jezika mogu ravnopravno stajati uz znamenita klasična djela kao što su Augustinove *Ispovijesti*, *Nasljedovanje Krista* od Tome Kempenca ili *Put kršćanina* od Bunyana. Jedino što je Calvinova knjižica još kraća, razboritija, zvučnija, snažnija i izravnija. Stoga bi je trebali prigriliti svi istinski religiozni ljudi, a posebice oni koji u svakodnevnom životu nastoje primjenjivati vrijednosti koje im vjera pruža. Više o knjižici na <http://zlatnaknjizica.com>

PETER DONALD MACKENZIE. *Propovijedi o izgubljenom sinu*. Zagreb, STEPpress, 2009., str. 130. Urednica: Bruna Filli-Terešak.

Mr. Peter Donald MacKenzie bio je vrstan teolog, propovjednik, dušobrižnik i predavač na nekoliko teoloških fakulteta u Hrvatskoj. Za života je objavio i nekoliko radova na hrvatskom jeziku, kao i roman na engleskom *Paradise Refused* (*Odbijeni Raj*). Od 1975. do 1976. služio je kao pastor Baptističke crkve u Rijeci, a od 1994. do 2007. kao pastor Baptističke crkve Zagreb. *Propovijedi o izgubljenom sinu* prvi su naslov u biblioteci *Propovijedi pastora Pere* (ponekad se potpisivao i kao Pero Časni) u kojoj će biti objavljene knjige njegovih propovijedi. Peter MacKenzie izvorno ih je pisao na hrvatskom jeziku, s nakanom da ih poslije objavi u knjizi. Više na www.stepress.hr

Kairos. Evanđeoski teološki časopis. Godina 3, Br. 2 (2009). Glavni urednik Stanko Jambrek. Zagreb, Biblijski institut. Tema broja 2 (2009) je *Evanđeosko kršćanstvo i obitelj*, a objavljeni su radovi s istoimenog simpozija održanog ove godine na Biblijskom institutu u Zagrebu. Svoja su izlaganja objavili S. Jambrek, N. Lovše, M. Horvatek, Lj. Jambrek, R. Bogešić, R. Kerovec i M. Jovanović. Od ostalih priloga vrijedno je istaći znanstvene članke D. Berkovića »Od mizoginije do kulta: Etiološko čitanje Postanka 3« te Đurđice Garvanović-Porobija »Koeگزistentne razine značenja u Marijinu Magnificatu«. Stručne članke predložili su i S. Sremac i R. Pilja. Objavljeno je i nekoliko prikaza knjiga, među kojima i osvrt na nedavno izašlu knjigu o 70 godina Baptističke crkve u Pakracu.

ARNOLD C. SNYDER. *Povijest i teologija anabaptizma*. Zagreb, Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik«, 2009., str. 510. Edicija »Bibliotheca Flaciana«, sv. 11. Preveo s engleskoga Davorin Peterlin. Urednik Lidija Matošević. Stručnjaci se slažu da je riječ o jednom od najvrstnijih uvoda u povijest i teologiju anabaptizma, pokreta nastalog u nemirnim vremenima reformacije koji je po mnogo čemu duhovni preteča suvremenog baptizma ili je na njega izvršio značajan izravan ili neizravan utjecaj. Knjiga se dotiče širokog raspona tema – primjerice, na početku autor ocrta povijesnu pozornicu, početak reformacije i pojavu radikalne reformacije. Potom slijedi i detaljan opis anabaptističkog pokreta kako se rađa kroz dijalog s magistratskom i radikalnom reformacijom. Čitatelja se vrlo pomno upoznaje s vodećim ličnostima pokreta u razdoblju od 1525. do 1540., baš kao i s razvojem vjerovanja i dinamikom njegova širenja. Sažeto rečeno, autor je ovom knjigom uspio ne samo unaprijediti znanstveno istraživanje anabaptizma, nego i ponuditi pristupačan tekst koji mogu razumjeti i čitatelji bez akademskih predispozicija. Pridonio je i razbijanju mita o anabaptističkom pokretu kao sektaskom fenomenu. Knjiga također predstavlja zanimljivo štivo ne samo za pripadnike reformacijske baštine nego i za one koji su zainteresirani za detaljan i nadasve informativan pregled jedne od najzanimljivijih i najraznovrsnijih (od revolucionara do pacifista) skupina protestantske reformacije. Više na www.fmfvi.hr

Kulturna događanja

Promocija knjige »Zrinski, Međimurje i reformacija«

U ispunjenom Izložbenom salonu Muzeja Međimurja u Čakovcu, predstavljena je 16. listopada knjiga 'Zrinski, Međimurje i reformacija', autora mr. Genea Whitinga. Nakon pozdravnih riječi profesora mr. Kalšana, o samoj su knjizi govorili dr. Stanko Jambrek, g. Vladimir Kapun te autor knjige Gene Whiting.

Knjiga se najvećim dijelom usredotočuje na 16. stoljeće i ona, između ostalog, pokazuje da je Nikola IV Zrinski, 'Sigetski', bio protestant i vrlo važna karika u početku širenja reformacije u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

S. Jambrek, jedan od recenzenata, o knjizi je napisao: 'Rad obrađuje niz tema vezanih uz Zrinske, Međimurje i reformaciju koje do sada nisu bile iscrpno istražene te donosi vrijedne priloge godinama nedostupne široj javnosti. Svojim je istraživanjem autor dao vrijedan doprinos razumijevanju povijesnih zbivanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj s inozemne – američke kulturne i povijesno-teološke perspektive.'

U 16. stoljeću Međimurjem su (a i drugim rasprostranjenim posjedima) gospodarili Zrinski. Time je Međimurje bilo dijelom Europe ponajprije u duhovnom smislu, ali i u svakom drugom pogledu: gospodarskom, kulturnom, ekonomskom, vojnom i političkom.

Povijest bilježi da je Međimurje krajem 16. stoljeća spadalo u II. seniorat (mađarske) zaladske županije. Tu su se ubrajala sljedeća mjesta u kojima je postojala protestantska crkva: Legrad (tada dio Međimurja), Sveta Marija na Muri, Vidovec, Kotoriba, Prelog, Sveti Juraj na Bregu, Belica, Mihovljan, Čakovec, Nedelišće (gdje je bila protestantska tiskara), zatim Turnišće (sada Podturen), Mursko Središće, Selnica, Podmurje (danas Sv. Martin na Muri) i Štrigova.

U vremenskom razdoblju od otprilike 100 godina u Međimurju je djelovalo 16 protestantskih župa te pedesetak protestantskih pastora. (IBA/GC)

Koncert Danka Tomanića u Zagrebu

U četvrtak 12. studenoga Danko Tomanić održao je u Maloj dvorani KD Vatroslav Lisinski još jedan u nizu koncerata kojim ove godine obilježava dvadeset godina svoga glazbenog stvaralaštva.

Cijeli je koncert bio svojevrsno svjedočanstvo kroz koje je Danko svima želio obznanimi gdje nalazi inspiraciju za svoje pjesme i otkuda crpi snagu za svakodnevni život. Njegove su pjesme duboko nadahnute biblijskim tekstovima i osobnim susretom s Gospodinom. Još od prvih pjesama poput one *Poziv* pa sve do najnovijih *Znam i Meni je živjeti Krist*, Danko jasno izražava svoju vjeru u Krista i pri tome poziva svoje slušatelje da i sami promisle o svom životu. Njegova iskrenost i neposrednost pristupa rijetko koga ostavljaju ravnodušnim, a to je i publika na ovom koncertu pokazala svojom reakcijom.

Premda je koncert najavljen pod nazivom »Večer duhovne šansone«, jer šansona jest Dankov temeljni glazbeni izričaj, slušatelji su mogli uživati i u bogatstvu raznovrsnih glazbenih aranžmana kojima su osvježene neke dobro poznate pjesme. Sveukupnom je dojmu doprinijela izuzetna glazbena ekipa – Luka Drvoderić, Abel Kovačević, Branko Kovačević, Maasej Kovačević iz grupe Adonai, te Bojan Ivković i Denis Salijev iz Siska uz potporu pratećih vokala – Gorana Goge, Maje Hošnjak, Charlene Hiller i Maje Nadaždi.

Izraz svjedočanstva je i humanitarni predznak ovog koncerta koji je organizirala *Hrvatska zaklada za školovanje slijepih »Marko Brkić«*. Tako su ovim koncertom povezana dva važna segmenta Dankova života, duhovna glazba i aktivno sudjelovanje u borbi za kvalitetniji život slijepih i slabovidnih osoba kojima i sam pripada.

Svojim pjesmama i životnim entuzijazmom Danko je još jedanput pokazao kako bez obzira na životne okolnosti čovjek može pronaći smisao i sreću u životu s Bogom.

(S. Mraz/IBA)

Duhovna misao Čovječe, pozor!

dr. sc. Aleksandar Birviš

Blago čovjeku koji se ne ravna prema savjetu bezbožnika, ne zaustavlja se na putu grješnika, ne sjeda u zbor opakih ...

Čovječe, pozor! Kuda ideš? Kamo si se zaputio? Na put zlikovački? Opakih je mnogo. Oni su tu. Čekaju na te. Hoće da te uključe u svoje vijeće. Hoće se dogovarati. Što je njihova zadaća? Njihova je zadaća: zlo činiti, opak biti, bezbožništvo umnažati, pakost graditi, pobožnost rušiti. S tobom bi se rado savjetovali – ako ti pristaneš. Ne pristaj na vijeće njihovo.

Čovječe, pozor! Na kakvom si putu? Ne govorim o drumovima niti o autocestama. Govorim o tvome načinu življenja, jer to je biblijski slikoviti izraz. Zašto da živiš kao grješnik? Ne ispričavaj sebe: »Svi smo grješnici«. Točno je: svi su ljudi grješnici. Međutim, točno je i nešto drugo: nitko ne mora ostati grješnikom. Grješnik je stvarno onaj koji na tom putu hoće ostati. On na tom putu uporno stoji i ne miče se s njega. Ti ne moraš, nitko te nije zalijepio za put grješnički.

Čovječe, pozor! U kakvom si zboru? U zboru pjevačkom ili u zboru psovačkom? U zboru poslušnih ili u zboru opakih? U zboru koji slavi Gospoda ili u zboru koji se ruga? Nevaljalci se rugaju ljudima. Nevaljalci se rugaju anđelima. Nevaljalci se i samom Bogu rugaju. Oni nastoje umnožiti svoja nevaljalstva, a porugom poniziti i omalovažiti sve oko sebe, pa i svoje drugove. Opakome nije teško ustati na drugoga opakog čovjeka. Opaki sjede jedan pored drugog, ali ne vjeruju jedan drugomu, niti poštivaju jedan drugoga.

Čovječe, pozor! Kuda ideš? Gdje stojiš? S kim sjediš? Bog ima mjesta za tebe. Već na ovom svijetu Gospod je tvoj Bog. On hoće da ti živiš s Njim upravo u ovozemaljskom životu. Nemoj se praviti kao da to ne zamjećuješ. Sveznajući zna tvoje pomisli. Pred njim se ne možeš pretvarati. Nemoj glumiti.

Zbunjen si. Zbunjena si. Naravno, svijet je izazovan. Bezbožnici i opaki vuku te za rukav: »Dodi k nama« – govore – »da zlo smišljamo i da uživamo«. Grješnici također dozivaju: »Putuj s nama. Živi grješničkim životom. To je najstvarniji život.« Ako je stvarnost ono što prihvaća većina, onda je grijeh nesumnjiva stvarnost. Ipak, bolje ti je da se takve stvanosti ne dotičeš.

Što tek reći za nevaljalce?! Oni su veseli. Njihove su poruge sve glasnije. Njihova su nagovaranja napadna i uporna. Oni navode ljude na pogubna djela. Poslije im se i sami podsmjehuju. Prvo ih veličaju, a poslije ih smatraju nedoraslima. Nevaljalci se neprestano dokazuju kako pred sobom tako i pred drugim nevaljalcima.

Kloni se toga! Drži se Boga i njegove svete riječi. U njoj je neizbrisivo zapisana Božja volja.

Blago čovjeku koji se ne ravna prema savjetu bezbožnika, ne zaustavlja se na putu grješnika, ne sjeda u zbor opakih ...

*Blažen danas i blažen dovijeka.
Amen.*

Članke u rubrici *Duhovna misao* možete redovito čitati na:
<http://www.baptist.hr/duhovna-misao>